UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima, an coniugium possit esse inter vouentes? Sol. non: si votu[m] sit solennizatum. secus si simplex fuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ſuis domib⁹ introducunt ꝛ interrogāt: ſciāt ſe fidē chriſtianā ꝛ baptiſmū preuaricaſſe: et vt paganū et apoſtatā. i. retro abeuntē, et dei inimicū, irā dei grauiter in eternū incurriſſe, niſi eccl'iaſtica penitētia emendat⁹ deo recōciliet̄. Dicit enim apl's: Siue māducatꝭ, ſiue bibitꝭ, ſiue aliq̄d aliō facitꝭ, ī noīe dñi nr̄i Jeſu Chriſti facite: ī q̄ viuim⁹, mouemur, ꝛ ſum⁹.

De temporum quoq; obſeruationibus ſcribit Auguſtin⁹ in Enchiridio, id eſt manuali libro.

Graue pctm̄ eſt dies obſeruare, vel menſes ꝛ annos.

Quis exiſtimaret q̄ꝫ magnū pctm̄ ſit dies obſeruare, ꝛ mēſes, ꝛ annos, ꝛ tēpora: ſicut obſeruāt q̄ certis diebus ſiue mēſib⁹, ſiue annis volunt ꝛ nolunt aliq̄d inchoare, eo q̄ ſm̄ vanas doctrinas hominū fauſta vel infauſta exiſtimēt tēpora: niſi hui⁹ mali magnitudinē ex timore apl'i pēſarem⁹, qui talib⁹ ait: Timeo ne forte ſine cauſa laborauerim ī vobis. Idē ſup epl'am ad Gala. Intelligat lector ad tm̄ periculū aīe ptinere ſupſtitioſas tēpoꝝ obſeruatiōes, vt dicat apl's: Timeo ne forte ſine cauſa laborauerim ī vobis. q̄d q̄ꝫuis tāta celebritate atq; authoritate p orbē terrarū in eccleſijs legat̄, plena ſunt tm̄ conuēticula nr̄a hoīb⁹ q̄ tēpora rerū agēdarū a mathematicꝭ accipiūt. Jā ꝟo ne aliq̄d inchoet̄ aut edificioꝝ aut hmōi quorūlibet operū dieb⁹ q̄s egyptiacos vocant, ſepe etiā nos monere non dubitant.

Item Hieronymus.

Sine incantatione herbas vel petras licet habere.

Demoniū ſuſtinētibus licet petras vel herbas habere ſine incantatione.

Cauſa.xxvij.

Quidam votū caſtitatis[a] habens, deſponſauit ſibi vxorem. illa priori conditioni renuncians, tranſtulit ſe ad aliū et nupſit illi. ille cui prius deſponſata fuerat, repetit eam. Hic primum queritur an coniugium poſſit eſſe inter vouentes? Secūdo an liceat ſpōſe a ſpōſo recedere, ꝛ alij nubere?

Queſt.j.

Quod vouentes matrimonia contrahere non poſſunt multꝭ authoritatibus probatur.

Quidam votum. Caſus. Gratia. primo tractauit de officijs clericoꝝ. Secundo de cauſis ꝛ negocijs eoꝝ. Tertio transfert ſe ad ſacramenta. Sed quia matrimonium ceteris ſacramētis eſt antiquius ꝛ vſu cōmunius, ideo de eo premittit. Unde videndū eſt quid ſit matrimoniū, vnde dicat̄, q̄b⁹ verbis inſtituat̄, et que ſint impedimenta, q̄ vt meli⁹ tibi pateant, videbis in ſumma huius cauſe. ꝛ tractat hic de illo impedimēto quod eſt votū. Annectit etiā de interdicto eccleſie, et de quibuſdā alijs: que vt omnia pleni⁹ pateāt, premittit thema: duas inde eliciens queſtiones.

j. coꝝ. x. g. Actu. xvij. f.

a Quidā votū caſtitatꝭ. Tractato de negocijs et miniſterijs eccleſiaſticis, adiungit de ſacramentis. p̄mo de matrimonio, licet alia ſint digniora, ꝛ magis neceſſaria: ꝛ hoc ideo cum matrimoniū magnum ſit in Chriſto ꝛ eccleſia ſacramētū, ꝛ tēpore antiqui⁹ eſt, ꝛ vſu ꝯmuni⁹. Antiqui⁹, q2 ante pctm̄ inſtitutū eſt. cōmuni⁹, q2 cū ſacramēta oīa ſint in eccl'ia dei, hoc tm̄ apō gētes oēs eſt. ſanctitas autē ei⁹ non eſt niſi ī monte ſancto ei⁹. i. vbi eccl'ia edificata eſt. Et q2 de matrimonio ſepe q̄rit̄ in iudicio, ideo aſſignādo ml'tiplicia ei⁹ impedimēta tractatur⁹ de eo cōtinuat decē cauſas. Ad ei⁹ ergo euidētiam prelibandum eſt q̄d ſit matrimoniū, ꝛ vnde dicat̄, ꝛ vbi, ꝛ quādo, ꝛ q̄b⁹ ꝟbis fuerit inſtitutum, ꝛ q̄ ſint cauſe matrimonij, vel q̄ ꝛ quot ſunt ei⁹ bona, q̄ vel quot ei⁹ impedimenta. Quid ſit matrimoniū, habes. j. e. q. ij. §. j. vbi explicabim⁹ ſingula poſita in deſcriptione. Dicit̄ autem matrimoniū q̄ſi matris muniū. i. officiū. Sꝫ quare poti⁹ dicit̄ a matre q̄ꝫ a patre, q̄ author eſt generationis, vt diceret̄ patrimoniū? R̄n. q2 plura onera matrimonij ſubijt ꝛ tolerat mulier. eſt em̄ in ꝯceptu grauida, in partu doloroſa, in lactādo laborioſa. ex̄ de ꝯuer. in fi. ca. ij. Fuit autem inſtitutū in paradiſo. xxxij. q. ij. §. his ita. ꝛ ante peccatū de pe. diſt. ij. §. romanos. ꝟſi. adā. cauſa ſobolis pcreāde, vt repararet̄ lapſus angeloꝝ. de ꝯſe. diſtinc. j. hi duo. Et fuit inſtitutū his ꝟbis, hoc nūc os ꝛc̄. Alij dicūt q̄ alijs ꝟbis. ſ. his: Creſcite ꝛ multipli. ſed credo q̄ illis ꝟbis vſus eſt dñs tm̄ vt preciperet carnalē cōmixtionē: ſicut patet ex eo q̄ etiā poſt diluuiū eiſdē ꝟbis vſus eſt dñs ad Noe, ꝛ filios ei⁹ iampridē vxoratos. Fuit etiam matrimoniū ſcđo inſtitutū poſt peccatū ad remedium vt vitaret̄ fornicatio: vt. xxxij. q. ij. §. hiis ita. Cauſe autē matrimonij quedā ſunt p quas cōtrahit̄ matrimonium vt ſpōſalia ꝛ cōſenſus. quedā ppter quas, ꝛ ex his quedam ſunt p̄ncipales, vt vitatio fornicationis, ſuſceptio ſobolis. Alie ſecundarie, q̄ ſunt multe: vt pulchritudo femine, diuitie, amicitie, amicorum copia, pacꝭ reformatio. Bōa matrimonij ſunt tria: fides, ples, ſacramentū. j. e. q. ij. oē. Impedimēta matrimonij ſunt. xvj. ſ. votum, ordo, habitus, diſpar cultus, error pſone, error cōditionis, cognatio, ligatio, publice honeſtatis iuſtitia, enormitas delicti, impoſſibilitas coeundi, tēpus feriarū, interdictum eccl'ie, coactio, etas furor. Jo. Uerūtamen quedā ex his impediunt contrahendū, ſed non cōtractū dirimūt: vt j. dicetur. Impedimēta pdicta in his ꝟſib⁹ ſunt collecta.

Uotū. cōditio, violentia, ſpiritualis.
Proximitas, error diſſimiliſq; fides. Culpa, dies, vetitus, honor, ordo, ligatio, ſanguis. Qui ſit ꝛ affinis, quiq; coire nequit. Addit̄ his etas, habitū cōiunge furori. His interdictū ſubditur eccleſie. Hec (ſi canonico vis conſentire rigori) Te de iure vetant iura ſubire thori. Habitus impedit, ſed non dirimit. ex̄ qui cle. vel vo. conſuluit. B. cōtra: quia nec impedit ſm̄ eū. ſimiliter etas impedit matrimoniū ꝛ furor carens interuallo. xxij. q. vij. neq;.

Quod vouētes. Hec q̄ō diuidit̄ in duas partes: in q̄rum p̄ma pbat magiſter per. xxxiiij. authoritates ſanctoꝝ patrū q̄ vouētes ſolēniter nō poſſunt ꝯtrahere: ꝛ ſi cōtraxerint, non tenet matrimoniū, ꝛ debent puniri. Secunda ibi: Auguſtinus. Jo. de fan.

Matrimoniū eſt antiquius ꝛ cōmunius alijs ſacramentis.

Gala. iiij. b.

Matrimoniū vñ dr̄.

Matrimoniū vbi et p q̄ ꝟba fuit inſtitutū.

Matrimonij ꝯtrahēdi cauſe multiplices.

Matrimonij īpedimēta.

Uerſus

In cōcil. nāq; Carthaginenſi tertio, capitulo quarto ſtatutum inuenitur de viduis que poſt profeſſam continentiam preuaricate ſunt.

Excōmunicenť vidue q̄ religioſo habitu abiecto nuptias elegerint.

Sicut bonū eſt caſtitatiſ premiū: ita maiori obſeruātia et preceptione obſeruandum eſt vt ſi que vidue [a] q̄uis adhuc in minoribus annis [b] poſite, et immatura [c] etate a viro relicte, ſe deuouerint deo ⁊ veſte laicali abiecta ſub teſtimonio [d] epiſcopi et eccleſie in religioſo habitu [e] apparuerint [f],

Casus. Hic intitulať prima queſtio qua queritur an teneat matrimoniū a vouēte cōtractum. ⁊ q̄ non teneat, ꝓbat vſq; ad §. his oib⁹ authoritatib⁹. poſtea ꝓbat contrarium vſq; ad vltimū §. quā cōtrarietatē bene ſoluit. ʒ. xxvij. diſt. §. vlt. ⁊ intellige p̄ma. c. de voto ſolēni: alia de ſimplici. Alij dicunt q̄ p̄ma ca. intelliguntur de voto de preſenti, alia de futuro.

Matrimoniū a vouēte ɔctū vtrū teneat.

Quod vouētes. h intitulať q̄ſtio p̄ma qua queritur an teneat matrimoniū a vouēte cōtractū. ⁊ q̄ non teneat. ꝓbať vſq; ad §. his oib⁹ authoritatib⁹. poſtea allegat i cōtrarium vſq; ad vlt. ⁊ hanc contrarietatē ſoluit ſatis bene. ʒ. xxvij. diſt. §. vlt. q̄ vcʒ p̄ma ca. intelliguntur de voto ſolēni, alia de ſimplici; ar. extra qui cleri. vel vo. meminim⁹. j. e. c. j. vbi dicitur, ⁊ veſte laicali ſub teſtimonio epi. h. dicit q̄ non refert an ſit ſimplex votū, an ſolēne: quia vtrunq; dirimit matrimoniū. ſolēnitates enim ipſe non ſunt de ſubſtantia voti. Sed hoc refert an ſit votum de preſenti cum ſolēnitate, ſiue ſine illa: vt voueo continentiam. hoc impedit ⁊ dirimit. ſic intelligūtur hec ca. p̄ma vſq; ad ca. nuptiarū. an ſit de futuro, qđ improp̄e diciť votum. i. quedam promiſſio de futuro voto emittendo: vt ſi dico: ego promitto q̄ vouebo continentiam poſt annum mortua vxore mea. vel ꝓmitto q̄ intrabo religionē, vel conſimile. hoc impedit, ſed non dirimit: vt ca. nuptiarum. ⁊ ca. ſequētibus. Alij dicunt q̄ nullum votum dirimit: quia qua ratione dirimeret votū ſolenne, ⁊ ſimplex: cum idē ſit in ſubſtātia. ſolēnitates eñ nō ſunt de ſubſtātia: ſed ipſa ɔſtitutio eccleſie dirimit ſi poſt votū ſolēniter factū contrahať. Ego dico q̄ nullū votū eſt ſolēne niſi cū quis deuouet ſe religioni alicui vel alij duobus modis in ſequēti ca. vnde ſi corā tota eccleſia diceret q̄s hec v̄ba: voueo ɔtinentiā: ſi cōtraheret teneret matrimoniū. Que eſt enim ratio quare cōſtitutio eccleſie magis debeat ſpectare ad illa vota que ſolēniter fiunt, q̄ȝ ad p̄uata, dum modo poſſit eccleſie conſtare, ſiue per teſtes, ſiue per cōfeſſionē ꝓp̄iā alicui⁹ q̄ votū fecerit? q̄ȝ cito enim conſtat eccleſie per confeſſionē vel per teſtes, diciť notoriū: ⁊ ſic deberet eccleſia dirimere matrimoniū poſt illud votū cōtractū. Jo. Tu breuiter dicas q̄ ꝓfeſſio tacita vel expreſſa alicui⁹ religionis impedit cōtractū ⁊ ɔtrahēdum. ex̄ de regu. vidua. ⁊ xxvij. diſtin. quod interrogaſti. ⁊ extra de reg. cōſulti. ⁊ ca. ſtatuim⁹. ⁊ ca. precedēti. que ca. expreſſe hoc dicūt, q̄ cum aliq̄s dicit, deuoueo me huic religioni: ibi ꝓfeſſio cōtinētie tacita intelligiť, ⁊ religionis expreſſa. Ordo ſimiliter impedit ſi eſt ſacer. nā ibi intelligiť tacita cōtinētia facta cū ſolēnitate ⁊ ex ɔſtitutione eccleſie, ⁊ ita ſemper cōditio tacita vel expreſſa, vel ɔſtitutio eccl̄ie ſolēnizat votū. Sic mihi Bar. brix. videť dicendū. ex̄ q̄ cle. vel vouen. ca. rurſus,

Votum an ipediat ⁊ dirimat mr̄imonium.

Votum ſolenne qđ dicem⁹ eſſe.

Profeſſio religionis ipedit mr̄imonium.

Sicut bonū. ¶ Caſ⁹. hoc ca. diuidiť in tres partes. In p̄ma diciť q̄ votū caſtitatiſ eſt magnū ⁊ ideo magna debet obſeruātia cuſtodiri. In ſc̄da pena imponitur trāſgreſſorib⁹: q2 ⁊ dānationē habebūt, ⁊ a cōione aliorū ſeparabunť. nā ſi vxor q̄ frāgit fidē marito, eſt puniēda: multo magis q̄ non ſeruat fidē Chriſto. In tertia dicitur q̄ ſi aliqua deo deuota fuerit per vim oppreſſa, ⁊ delectatione libidinis poſtea habitare cum raptore conſenſerit, pena ſuperius dicta tenebitur. Secūda pars incipit ibi: Ut ſi que. Tertia ibi: Que etſi.

a Ut ſi que vidue. Licet de illis ſpecificet, de omnib⁹ intelligi debet.

b In minorib⁹ annis. xxv. anno, vel. xij. vel. xiiij. Et dicuntur minores annis multipliciter: quantū ad diſcretionē vſq; ad. vij. C. ꝺ iure deli. ſi infanti. Itē q̄ȝtū ad matrimoniū vſq; ad. xij. in femina: in viro vſq; ad. xiiij. annū. Itē q̄ȝtū ad factionē teſtamenti vſq; ad. xiiij. annum in maſculo: in femina vſq; ad. xij. ff. qui teſt. fa. poſ. qua etate. in p̄nc. ij. q. vj. §. definitiua. Itē q̄ȝtum ad reſtitutionē vſq; ad. xxv. annū. ff. de mino. l. j. hic autē vocat minores q̄ ſunt infra. xxv. an. nā aliter pater poſſet eos reuocare ſi eſſent infra. xij. vel. xiiij. annum: vt xx. q. ij. c. j. ⁊ ij. Sed quare nō reſtituiť puella infra. xxv. annū: vt habitum quē ſuſcepit, poſſit deponere, ſicut in alijs ɔtractib⁹? R̄n. q2 nō eſt leſa: q2 ei nubit quo meliorē nō poteſt inuenire: iuxta illud Agnetis: Illi ſum deſponſata cui angeli ſeruiunt ⁊c̄. ⁊ minor nō reſtituiť niſi cum leditur. ff. de mino. verum. §. ſciendum.

Minores annis dicuntur multis modis.

c Immatura. i. non matura. nā vidue ante annū. xl. non velanť: vt. xx. q. j. ſanctimoniales. vel due dictiones ſunt: in etate matura thoro: iuxta illđ: Jam matura thoris plenis adoleuerat annis Uirginitas.

Verſ⁹.

d Sub teſtimonio. Nā ita ſolēnizatur votum (vt dicunt q̄dā) cū ſcʒ accipit veſtē ab ep̄o: vt hic: vel de manu preſbyteroꝝ vel miniſtri. xx. q. j. vidua. qđ credo: dum tñ emittat votū. nā al's veſtē tantū accipiēdo nō obligať ſolēniter. ſʒ ſimpliciter. ex̄ qui cle. vel vo. cōſuluit. vbi etiam habes q̄ ſolēnizať votū in manu abbatis vel abbatiſſe. Itē ſolēnizať ſi per ſeipſam recipiat habitū ⁊ incipiat cū alijs cātare in eccl̄ia. j. e. vidua. Et nota q̄ votū cōtinētie ſolennizať trib⁹ modis tantū. Sacri ordinis ſuſceptione xxviij. di. diaconi. Sc̄do cū accipit veſtē ſacrā a quocūq;: dum tamen poſt ſuſceptionē incipiat cohabitare cū alijs monachis ⁊ monialib⁹ in eccl̄ia. j. e. vidua. Tertio cum ita dicit corā ep̄o, vel abbate, vel abbatiſſa, vel corā tribus vel duobus teſtib⁹, ego deuoueo me huic religioni. hoc eñ aliud eſt, ⁊ aliud cum dico: ego voueo cōtinentiā: deuot⁹ eñ religioni non poſſet ɔtrahere ita q̄ matrimoniū teneret. nec mirū, cū etiā iam cōtractū matrimoniū religio diſſoluat. ex̄ de cōuer. coniug. ex publico. ſed in voto continētie ſec⁹. non eñ votū dirimit. vnde ſi coram tota eccl̄ia diceret: voueo continentiam: per hoc nō ſolēnizať votū, niſi velis dicere q̄ tale votum nō dirimit, ſed cōſtitutio eccl̄ie ſup̄ voto facta. Nā ſi vot[illegible] dirimeret, quare poti⁹ vnum q̄ȝ aliud, ſi hoc haberet ex ſua natura? ⁊ ita dirimeret votū ſimpliciter: qđ Aug. non vult. j. e. nuptiarū. Dic ergo votū nunq̄ȝ ſolēnizari niſi trib⁹ modis predictis. ⁊ ita exaudi qđ hic diciť. Joan. Tu dicas vt ſupra dixi in glo. illa hic intitulatur. circa ſi. verſi. tu breuiter. in ſumma. q. Bart. Brix.

Votum cōtinentie trib⁹ modis ſolēnizatur.

Vouere religionē, ⁊ vouere cōtinentiā differūt.

e habitu. Argu. q̄ ita teneť voto qui publice in religionis habitu apparuerit, ac ſi publice habitū ſuſceperit. extra de reg. vidua. ⁊ j. e. vidua.

f Apparuerint. Ita q̄ aliquandiu in eccleſia inter alias ſteterit ſcʒ per triduum. ex̄ de regu. ⁊ tranſe. ad reli. ad noſtrā. Uel diſtingue q̄ triplex eſt habit⁹: ſcʒ profeſſionis q̄ votū habet annexū, ⁊ dirimit matrimonium: ca. ij.

De h⁹ not. j. e. ca. ij. ⁊ xx. q. ij.

poſtea ꝟo ad ſeculares trāſierūt nuptias, ſcḋm Apl'm dānationem habebūt: q fidē caſtitatis quā deo vouerant, irritā facere viſe ſunt. tales ergo pſone a chriſtianorū cōione ſequeſtrētur donec ad bonū qꝺ ceperant, reuertātur: neq̨ in cōmunione vel conuiuio cū chriſtianis cōmunicent. nā ſi adulterij coniuges ree ſunt ſi ſuis obnoxie viris nō fuerint: q̄to magis vidue que dei religioſitatem mutauerunt, crimine adulterij notabuntur: ſi deuotionem quā ſpōte non coacte[a] deo obtulerunt libidinoſa volūtate corruperint, ⁊ ad ſecundas nuptias trāſitū fecerint: q̄ etſi violētia irruente ab aliquo oppreſſe fuerint, ac poſtea[b] delectatiōe libidinis permanere in cōiugio raptori vel violento viro conſenſerint dānatione ſuperius dicta teneāt obnoxie. De talibus ait Apoſtolus: Cum eṁ luxuriate fuerint, nubere in chriſto volunt habentes damnationē: q primam fidem irritam fecerūt.

Itē ex epiſtola Gregorij miſſa ad Bonifacium.

De viduis ⁊ virginib⁹ que a religionis ꝓpoſito diſcedūt.

Viduas a propoſito diſcedentes viduitatis, ſup q̄bus nos cōſulere voluit dilectio tua, frater chariſſime credo te noſſe a ſancto Paulo et a multis ſanctis patrib⁹, niſi cōuertantur, olim eſſe dānatas quas nos apl'ica authoritate dānandas, et a cōione fidelium atq̨ a liminibus eccl'ie eſſe arcēdas cenſem⁹ vſq̨ quo obediant ep̄is ſuis: ⁊ ad bonū qꝺ ceperāt inuite aut volūtarie reuertātur. De virginibus autem non velatis ſi deuiauerint, a ſancte memorie predeceſſore noſtro papa Innocentio taliter decretū habemus: He vero[c] q̄ necdū ſacro velamine[d] ſunt tecte: tamen in propoſito virginali ſemp ſe ſimulauerint[e] permanere: licet velate non fuerint: tamen ſi nupſerint, aliquanto[f] tēpore his agenda penitētia eſt: q ſponſio earū a domino tenebatur. Si eṁ inter hoīes ſolent bone fidei contractus[g] nulla ratione diſſolui: quāto magis[h] illa pollicitatio quā cum deo pepigit ſolui ſine vindicta non poterit ⁊c. Si virgines nōdū velate taliter penitētia publica puniuntur: et a cetu fideliū vſq̨ ad ſatiſfactionem excludūtur: q̄to magis vidue que perfectioris etatis ⁊ maturioris ſapiētie atq̨ cōſilij exiſtūt virorūq̨ cōſortio[i] multotiens vſe ſunt[k], et habitum religionis aſſumpſerunt, et demum apoſtatauerunt, atq̨ ad priorem vomitū ſunt reuerſe: a nobis et ab oībus fidelib⁹ et a liminibus et a cetu fideliū vſq̨ ad ſatiſfactionē ſunt eliminande et carceribus tradēde: qualiter iuxta apl'm Paulum tradentem huiuſmodi hominem ſatane, vt ſpiritus eius ſaluus ſit in die domini. De talibus nāq̨ dn̄s per Moyſem loquit̄

(habit⁹ eſt triplex.) habit⁹ de quo hic loquitur. Conuerſionis, qui ſimiliter votū habet annexum, ſed non dirimit matrimonium: de quo loquitur extra qui cleri. vel vo. conſuluit. ex̄ de regu. ſuper eo. Habitus probationis, qui nec impedit nec dirimit matrimonium: de quo loquitur extra de renun. ex tranſmiſſa. de regula. ſtatuim⁹. in fi. Firme ergo teneas q̄ nūq̄ ſolus habit⁹ ſolenizat votum. extra de regu. porrectum. et ex̄ qui clerici. vel vo. cōſuluit. nec obſtat. xxvij. diſtin. qꝺ interrogaſti. et extra de reg. vidua. q ſolus habit⁹ (vt dixi ſupra) nō facit monachū, vel non ſolennizat votum.

a Non coacte. tūc eṁ ſecus eſſet. extra qꝺ met. cau. perlatum.

b Poſtea. Arg. q̄ non excuſat vis precedens ſi poſtea ſequitur conſenſus: vt. xxxiiij. q. i. cuʒ per bellicam, et ex̄ de eo qui du. in ma. ſignificauit. (Arg. i. q. i. cōſtat. ff. ꝺ remiſ. l. non oēs. §. qui capius. Accurſius.)

Viduas a ꝓpoſito. Caſus diuidit̄ in tres partes. In prima dicit̄ q̄ vidue que viduitatis votum deſeruerunt dānari debent, ⁊ a communione aliorum expelli. (i. Ti. v. b.) In ſecūda dicitur q̄ virgines q̄ virginitatis votum dimittūt, agere penitentiam de hoc debent, et a cetu hominum ſeparari. nam ſi cōtractus qui fiunt cum hominibus ſeruandi ſunt, multo fortius cōtractus qui initur cum deo debet ſeruari. In tertia dr̄: ſi virgines q̄ ſic peccāt, grauiter puniuntur: multo fortius vidue puniri debent, cum iam ſint virorum libidine ſatiate. (Voti ſimulatio obligat.) Et q̄ puniri debeant, probat tribus authoritatib⁹ Grego. ſcʒ, Apl'i, Moyſi, ⁊ prophete: et vna ratione. Scḋa pars incipit ibi: De virginibus. Tertia ibi: Si virgines. He vero verba ſunt Inno. Si virgines. verba ſunt Grego. Apoſtatauerūt, i. retro abierunt. Sequens capitulum patet.

c He vero. Hanc literam intelligit cardinalis de voto ſimplici ꝓpter illud, nōdum tecte: et illud nondū velate: et illud, a dn̄o. q. d. non ab eccl'ia. et illud, aliquanto tempore. i. tribus annis. xxvij. diſt. ſi vir. ſʒ nos intelligimus de voto ſolēni: quia publica penitētia de qua ſubditur, non imponitur pro fractione ſimplicis voti. arg. xxvij. diſ. ſi vir. Item inutiliter argumentaretur Grego. de talibus ꝟginib⁹ ad viduas ſolenni voto obligatas. Unde intelligas illud necdum ſacro velamine tecte et velate, nō de velo cōſecrationis ſed de velo ꝓfeſſiōis: qꝺ velū conſecrationis non dat̄ āte. xxv. annū. xx. q. j. placuit. (Pnia publica non eſt violatorib⁹ voti ſimplic̄ ponenda.)

d Velamine. ex̄ de regu. vt clerici.

e Simulauerit. Arg. q̄ voti ſimulatio ſicut ipſa profeſſio obligat quēq̄: vt ca. ꝓxi. neq̨. et diſt. xxvij. quod interrogaſti.

f Aliquanto. x. an. i. e. deuotā. ſcḋm nos. Joan. tn̄ dixit aliq̄n, q̄a arbitrariū eſt hui⁹ penitētie tēpus, licet ordinarie dixerim eſſe decem annos.

g Contractus. hic large ſumitur hec appellatio, vt etiā ꝯphēdat ꝯtractus ſtricti iuris: q in nullo dol⁹ interuenire dʒ. C. de preſcript. x. vel. xx. an. l. ſi fraude.

h Quāto mag̃. i. e. qꝺ. ca. he vero. contra. in fi. Solu. ibi loquitur de virgine illa que velū cōſecrationis accepit: que ſi preuaricata ſit, pl⁹ peccat q̄ vidua: (i. Cor. v. b.) hic loquitur de ea que non accepit velū conſecrationis: vn̄ videt̄ minus peccare q̄ vidua. vel quodam reſpectu magis videtur virgo peccare q̄ vidua: q a maiori bono cadit. (Cōtinētia difficilior ē virginibus q̄ viduis.)

i Conſortio. ar. de pe. di. v. conſideret. in fi. vbi dicit̄: Timeat docta experimento, quod ignorauit virgo.

k Vſe ſunt. dicit Hiero. Libido in virginibus maiorē patitur famem, dum dulcius eſſe putant qꝺ neſcitur.

dicens: Auferte malū de medio vrī. De q̄bus per ꝓphetā ait: Letabit[a] iuſtus cum viderit vindictam impioꝝ: manus ſuas lauabit in ſanguie pctōrū[b]. De talib⁹ nāq꜔ et eoꝝ ſimilibus atq꜔ eiſdem cōſentientib⁹ dictū eſt q꜔ non ſolū q̄ faciunt ſed etiam qui conſentiunt facientibus rei iudicandi ſunt.

Item ex decreto Gelaſij pape ad Sicilienſes epos miſſo. cap.ix.

¶ Tranſire non poſſunt vidue et virgines poſt religiōis propoſitum ad nuptias.

Neq꜔ viduas ad nuptias tranſire patimur q̄ in religioſo propoſito[c] diuturna[d] obſeruatiōe ꝑmanſerunt. Siſr virgines nubere ꝓhibemus quas annis plurimis in monaſterijs etatē ꝑegiſſe contigerit. Item Cyprianus ad Pomponium de virginitate.

¶ Ex quolibet ſēſu corporis mulier corrumpi poteſt.

Nec aliq̄ putet ſe poſſe hac excuſatione defendi, q꜔ et inſpici ⁊ probari poſſit an virgo ſit: cū ⁊ manus obſtetricū[e] et oculi ſepe fallantur[f]: et ſi incorrupta inuenta fuerit virgo ex ea parte ſui qua mulier poteſt eſſe: potuerit tamē ex alia corporis ꝑte peccaſſe q̄ corrumpi poteſt, et tamen inſpici non poteſt. Certe ipſe cōcubitus[g], ipſe complexus, ipſa confabulatio et inoſculatio, et coniacentium duorum turpis ⁊ feda dormitio, quantum dedecoris et criminis confitentur[h]? Si ſupueniens maritus ſponſam ſuam iacētem cū altero videat: nōne indignatur et fremit, et per zeli dolorem fortaſſis[i] et gladiū in manum ſumit? Et chriſt⁹ dñs ⁊ iudex noſter cū virginē ſuam ſibi dicatam et ſanctitati ſue deſtinatā iacere cum altero[k] cernit, q꜔ indignatur ei et iraſcitur? et quas penas inceſtis eiuſmodi coniunctionibus cōminatur? cuius vt gladium ſpiritualem ⁊ venturum iudicij diem vnuſquiſq꜔ fratruz poſſit euadere, omni conſilio prouidere ⁊ elaborare debemus.

Idem. ¶ De eodem.

Quod ſi penitētiam huius illiciti concubit⁹ ſui egerint, ⁊ a ſeinuicem receſſerint, inſpiciātur iterum[l] virgines ab obſtetricib⁹ diligen=

a ¶ Letabitur. non de vindicta quam videt, ſed quia non eſt in illa, et quia non commiſit conſimilia.

b ¶ Manus ſuas laua. in ſan. peccatoꝝ. i. in pena. i. ꝓpter penam quā videt: q꜔ cum ſtultus punitur, ſapiens fit aſtutior: vt. xxiij. q. vj. vides, et exemplis citius ducitur quis ad benefaciendū, et ad vitādum crimen. de peni. diſt. ij. citius. vnde dicit: Felix quē faciunt aliena pericula cautum.

Pena ſapientiorem efficit. Deut. iij. b. ꝑs. lvij

c ¶ Neq꜔ viduas. ¶ Propoſito. i. voto. Nota q꜔ votum ſm diuerſos ſtat⁹ diuerſa ſortitur vocabula. Primo enim eſt cuz quis in origine diſponit aliq̄d boni facere: ⁊ tunc dicitur deliberatio: vt. xvij. q. j. ca. quidona. et hoc infringere, veniale eſt. Quandoq꜔ ꝓcedit et ꝓponit idē ſe firmiter facturū: ⁊ dicitur propoſitum. xvij. q. j. c. j. et. q. ij. nos nouim⁹. hui⁹ fractio veniale eſt ſm quoſdam, ſed graue eſt. hec matrimonium cōtrahendū impediunt ſed non dirimūt iā contractum. ſi vero accedat obligatio, dicitur votum: cuius fractio mortale peccatum eſt: et impedit matrimonium cōtrahendū, et dirimit iam contractū ſi ſolenne fuerit. xxvij. diſtin. §. viti.

Votuz diuerſa ſortitur vocabula.

id eſt grauí⁹ q꜔ ꝑmū peccatū ſm h. q̄ dicit finalit cancellat opinionib⁹ et his q̄ dnr hic breuit dicēdū eſt q꜔ cū quis vouet vel promittit ſe monachū fieri vel aliud ſi eſt ſane mētis ⁊ diſcrete indiſſolubilit tenetur ad hoc ex lib. d reg. qui poſt votum. Archi.

d ¶ Diuturna. Maxime. nam et idem eſſet ſi per momentum. arg. j. e. viduas. nec ideo minus venditio tenet q꜔ ⁊c. C. de contrahen. empt. non idcirco. Uel poteſt hoc intelligi qn̄ non expreſſe ſe religioni obligauerunt: quo caſu exigitur q꜔ per aliqd̄ tempus fuerint in monaſterio cū alijs: qd̄ tp̄s potius eſt ad arbitriū boni viri referendum q꜔ aliter determinādum. argu. ex de dona. aplice. ff. de iur. delibe. l. j. ff. de ſolu. quod dicimus. Uel dic hoc tēpus triū dieꝝ eſſe. ex de regu. ad noſtrā. licet quidam illud intelligant de illicitis: vt. xx. q. iij. conſtituit.

Nec aliqua. § Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima dicit q꜔ quedā erant ſanctimoniales que cum viris iacentes ſe corrūpi non ꝑmittebant, ⁊ hoc in ſuam excuſationem allegabāt. cōtra quaꝝ excuſationem loquitur hic Cyprianus eas grauiter reprehendens: quia in aſpectu talis membri oculus ſepe fallitur. ⁊ preterea ſi mēbrū illud ſit incorruptum, aīa tn̄ pōt eſſe corrupta: vnde delinquere videtur. nam ſi ſpōſus vidēs ſpōſam ſuā in amplexibus alterius iraſcitur: multo fortius chriſtus de ſua ſpōſa hoc faciēte iraſcit ⁊ dedignat. In ſcđa parte dicit q꜔ ſi tales voluerint penitere, ⁊ inueniantur integre, recipi debent in ſuo ſtatu: que ſi poſtea cum ſupradictis viris familiaritatem habere videātur, eijciantur: nec poſt ea recipiant de facili. et ſi aliqua talium fuerit inuenta corrupta, poſt penitentiam redire poterit ad eccleſiam. que ſi decetero peccauerit, amodo non recipiet: ne ſcz prebeat ceteris exemplum ruine. Secūda ibi: Q; ſi. Exhomologi. i. confeſſione facta.

e ¶ Obſtetricuz. Arg. cōtra illā probationem q̄ fit per obſtetrices, q꜔ nulla ſit valida: ſed tn̄ cōtra adulterium. j. e. ca. bene recipitur. ⁊ arg. extra de proba. ꝓpoſuiſti. ⁊ dicit lex eā admittēdam: dū tn̄ perite mulieres ſint. ff. de vē. inſpi. l. j. arg. cōtra. C. qn̄ tut. vel cura. eſſe deſi. l. indecorā. vbi reprobatur ꝓbatio per aſpectuz corporis. et. xxxij. q. v. nec ſolo. ⁊. j. xxxiij. q. j. qd̄ aūt. et ca. ſi qs. contra. Ibi em̄ in veritate viri, hic ſtat in veritate mulieris: ſz ibi ſoluitur. ſi em̄ due vel tres nobiles probe mulieres dicerent virginē non eſſe cognitam a viro, harū teſtimonio ſtaret. xxij. q. ij. ſi quelibet.

Probatio per obſtetrices ſoli eſtimatur valida.

interim.

f ¶ Fallātur. Arg. cōtra teſtimonium viſus: ſepius tn̄ nō fallitur: ⁊ ideo admittit teſtimoniū de viſu. nā ad ea q̄ frequēter fiūt, iura adaptant ⁊c. ff. de legi. nam ad ea.

g ¶ Concubitus. Hic enim eſt vnus caſus quo per exteriora interior voluntas dinoſcitur. per confabulationem enim et amplexus et huiuſmodi deprehendit fuiſſe corrupta. ſimile. xxxj. q. ij. c. j. ⁊. diſt. l. ſi quis prepoſtera. xxxiij. q. j. non ſatis. diſt. l. ſi quis diaconus. et. xxx. q. v. nec ſolo.

Teſtimonium viſus q̄ fallit.

Inditia dant ſcientiam p entenciam.

h ¶ Confitentur. quia ex eis preſumitur adulterium. xxxij. q. j. dixit. C. de adult. q꜔uis.

i ¶ Fortaſſis. de facto: quia non licet viro interficere adulterū. ff. de adult. marito, niſi poſt denūciationem.

Viro n̄ lz adulteriū interficere.

k ¶ Cum altero cernit. propter talem ſuſpicionem poterit eam accuſare: vt. xxxij. q. j. dixit dominus.

l Quod ſi penitentiam. ¶ Iterū. i. ſepe. ff. de eden. veluti. §. hec vox iterūm. al's interim.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ter:et ſi virgines inuente fuerint,accepta[a] cōione ad eccleſiam admittant: hac tñ interminatione,vt ſi ad eoſdē maſculos poſtmodū reuerſe[b] fuerint: aut ſi cum eiſdem in vna domo[c] ⁊ ſub eodē tecto[d] ſimul habitauerint,grauiore cēſura eijciant,nec in eccleſiam poſtmodum facile[e] recipiātur. Si autē de eis aliq̄ corrupte fuerint ⁊ dep̄henſe,agant pniam plenam[f]:q2 q̄ hoc crimē admiſit,nō mariti, ſed chr̄i adultera eſt:⁊ ideo eſtimatio iuſto tē pore poſtea exhomologeſi[g] facta ad eccleſiā redeat. ¶ Qr ſi obſtinate perſeuerant, nec ſe ab inuicem ſeparant,ſciant ſe cum hac ſua impudica obſtinatione nūq̄ nobiſcū admitti in eccleſiā poſſe:nec exēplū ceteris ad ruinā delictis ſuis facere incipiant: nec putent ſibi vite aut ſalutis cōſtare rationem ſi ep̄is et ſacerdotib9 obtemperare noluerint.

Item ex.vj.ſynodo.

¶ Clericus deponat, laicus excōmunicetur qui cū ſanctimonialibus mechatus fuerit.

SI quis ep̄s,preſbyter, diaconus, aut ſubdiaconus,aut lector,aut pſalmiſta,aut oſtiarius cum muliere ſanctificata deo mechat9 fuerit,deponatur[h]:quia ſponſam Chriſti corrupit.ſi vero laic9, excommunicetur[i].

Item ex concilio Toletano quarto capitulo.viij.

¶ Vidue ⁊ puelle que poſt religionis habitū nubūt:a communione ſuſpendantur.

DE viduis et puellis[k] q̄ habitū religiōis in domibus proprijs[l] tam a parētibus q̄ p ſe mutauerūt: ſi poſt ea cōtra inſtituta patrum vel precepta canonū cōiugia crediderint copulanda : tandiu vtreq̄ habeant a cōmunione ſuſpenſe,quouſq̄ quod illicite perpetrauerunt, emendent. Qd ſi emendare neglexerint a cōmunione omniū chriſtianorum et cōuiuio perpetuo[m] ſint ſequeſtrate.

Item ex cōcilio Martini pape. ¶ De eodem.

VIduas aūt velare pōtificū nullus attentet, prout ſtatutum eſt in decretis Gelaſij pape capitu.xiij.quod nec authoritas diuina, nec canonū forma preſtitit. Qr ſi p̄pria fuerit voluntate cōtinentiā p̄feſſa: in eiuſdem Gelaſij capi.xxj.legitur eius intentio. Pro ſe reddat rōnem deo : q̄a ſicut ſm Ap̄lm ſi ſe continere nō poterat,nullatenus nubere vetabatur:ſic ſecum habita deliberatione p̄miſſam fidem pudicitie deo debet cuſtodire. Nos aūt authoritate patrum ſuffulti,in hoc ſancto concilio ſancimus,⁊ libere iudicam9,ſi ſponte velamen q̄uis inconſecratum ſibi impoſuerit,et in

a ¶ Accepta. Premiſſa tamen penitentia.
b ¶ Reuerſe. Argu.per reiterationem peccati aggrauari penam et peccata iterata grauius eſſe puniēda. argu.xv.q.vlt.hi qui.
c ¶ Domo. Argu.ex loco preſumi contra aliquem.argu.xviij.q.ij.deſinimus.
d ¶ Tecto.tectū hic appellat quēlibet locuz priuatū.xxxv.q.vj.ab iſto.
e ¶ Facile. Not. q̄ ſi aliquis monachus vl' monacha ſemel deliquit, nō ideo ſtatim dz abijci:ſed ſi ſecūdo peccat difficili9 debet reconciliari : ſi tertio,tūc detruditur in alio monaſterio: vt.j.e. peruenit. ſz ſi clericus aliquis peccauit,ſtatim p̄ma vice poteſt expelli:vt.xlviij.diſt. quoniā multa.
f ¶ Plenā.i.publicam.Ex hoc volunt quidā q̄ ſctimonialis poſſit agere ſolēnē pniam nec impedit conſecratio:qđ eſt cōtra illud qđ de clerico dictū eſt.S.diſtic.l. is q̄o. Uel plenā.i. decem annorum.j.eo.deuotam.
g ¶ Exhomologeſi.i.cōfeſſione p̄pria al'as:ſed hic.i. pnia vl' ſatiſfactione.pars eñi hic ponitur pro toto ſm ſynecdochen.cōfeſſio eñi eſt pars penitētie,et maxima. de peni. diſtinct.j. quem penitet.
h ¶ SI q̄s ep̄s. ¶ Deponatur:vt.xxx.q.j. ſi quis ſacerdos.
i ¶ Excōmunicetur. hoc de māſuetudine canonum.† nam ſecundum leges aliter.j.xxxvj.queſt.ij.ſi quis non dicam.

DE viduis. ¶ Caſus. Dicitur in hoc capi.q̄ ſi vidue vel puelle in domibus proprijs habitū religionis aſſumant ſolenniter viuendo : ſi poſtea nubunt,debent ſuſpendi a cōione ſacramentoꝝ cum ſtupratoribus ſuis donec peniteant.quod ſi neglexerint, vſq̄ ad ſatiſfactionem ſint anathematizate.

k ¶ Puellis.i.virginibus:al's videtur contra.xx.q.j.illud. Uel intellige de doli capacibus ſm Hug.etiam ante.xij.an.ibi de non doli capacibus.
l ¶ Proprijs. Poteſt ergo aliqua de domo p̄pria accipere veſtem religioſam:argu.xxxiij.q.v.qđ deo.j.e.mulieres. † et.xx.qō.j.vidua. et ex̄ qui cleri. vel vouen.inſinuante.nec tamen monialis erit, cum nulli monaſterio ſe tradat.hoc ergo intelligo de profeſſa: vel vt dixi,ex ſolo habitu non preiudicat ei:argu.ex̄ qui cle. vel vo.conſuluit. Si autē habituz ſuſceperit,et deuouet ſe religioni in qua non licet habere propriū: videtur quicqđ habet deuolui ſuccedētibus et ab inteſtato:ar.C.de epi. et cler.ſi quis pbr̄. debet tñ neceſſaria ab heredib9 ſuſcipere. Alij autē bona taliū dicūt eſſe in pendēti. Sed cōtra, q2 nihil eſt ſm naturā in pendenti.ff.de iudic.ſed et ſi.§.vlt.argu.ff.eo nō quemadmodū. Alij dicunt ea eſſe in poteſtate ep̄i:argu.C.de epiſcop.⁊ cle.nulli. Joā. Ego credo q̄ talium bona ſunt in p̄tāte illius qui eſt ſupior in illa religione, cū nō expreſſit monaſterium. B. Itē nota ſcđm Hugo. q̄ nunq̄ erit religioſa p̄ſona quocūq̄ modo veſtem mutet,vel proprijs renūciet, vel votum emittat niſi alicui religiōi ſe det.xvij. q.j.ad finem. Sed nunquid talis qui votū emittit ⁊ proprijs abrenunciat manēs i domo ſua vel ſi veſtem mutat,facit ſe verberantes reos illius edicti. xvij.q.iiij. ſi quis ſuadente? Non:niſi ſpecialiter habitū alicuius monaſterij cū p̄feſſione tacita vel exp̄ſſa aſſumat:lz ſe abbati nō ſupponat. vel dic q̄ ſunt monachi, ‡ lz non ſint ſub aliq̄ abbate:ſicut p̄m9 monach9 nō fuit ſub aliq̄ abbate.
l ¶ Proprijs.i.que fuerunt proprie.lz eñi in ſua domo fecerunt p̄feſſionem,erit ſolenne votum.ex̄ de cōuer.cōiug.ex parte.ij.⁊ extra qui cleri.vel vouen.inſinuante.
m ¶ Perpetuo. Uſq̄ quo emendauerit : vt extra de cōſtitu.ex literis,in fine.

Petitū iteratū eſt grauius puniēdū.

Monachus ſe p̄9 peccās q̄l'r puniē.

Penitē. ſolēnis, an poſſit agi p ſctimonialem.

Confeſſio eſt maxia ps pnie. † Et p̄t hic exr̄ diceē: ſz ſi ſuerit conſumat. ad hoc xij.q.j. c.vl. vel dic q̄ ad tp̄s ſepat a cōione: q2 eccle ſiā offē. dit.ſic .xxxvj. di.tāta. et .xxj. q.ij.pla cuit.i ſi. et.q.iij. c.ñ. ſm Jo.d.f.

Religioſa veſti pōt i domo accipi.

† Uide qđ not. S.e.c.j. i glo.nā ita.⁊ in nota. ſe q̄n. et.j. ea.q.ij. multorum.

Bona deuouē tis ſe religioni, ad q̄s deuoluūt.

Natura nihil p̄mittit eſſe i pēdenti.

‡ Sez ſi aliq̄ ſolēnitas obſuat al's nō: vt no.j. eo.nuptiarū.

ecclesia inter velatas deo oblationē obtulerit: velit nolit ſanctimonie habitū vlterius habere debet, licet ſacramēto cōfirmare velit, eo tenore et ratione ſibi velamen impoſuiſſe, vt iterum poſſet deponere.

Item ex decretis Innocentij pape capitulo.xx.

De his que votum virginitatis habētes nubūt necdum ſacro velamīe tecte.

HEc vero q̄ nōdum ſacro velamīe ſunt tecte[a] tñ in propoſito virginali ſemp ſe pmanere ſimulauerūt, lʒ velate non ſunt: ſi forte nupſerint, his ad agēdam aliquāto[b] tpe penitentiā ſit liberū: q2 ſpōſio earuʒ a deo tenebatur. nam ſi inter homines ſolet bone fidei cōtractus nulla rōne diſſolui quanto magis iſta pollicitatio quā deo pepigit, ſolui ſine vindicta non debet? Nam ſi apl's illas que a ꝓpoſito viduitatis diſceſſerunt, dixit habere condemnationeʒ, q2 primā fidem irritam fecerūt: quāto magis virgines que pactionis ſue fidem minime ſeruauerunt?

Itē ex decreto eiuſdē.c.cix.

Nō ſunt admittende ad penitētiam virgines ſacre ſi publice poſtea nupſerint.

QUe Chriſto ſpiritualiter nubūt: ſi poſtea publice nupſerint, nō eas admittendas eſſe ad penitentiam[c], niſi hi quib9 ſe iūxerāt, a mundo receſſerint. Si enim de hominib9 hec ratio cuſtodit, vt quecunqʒ viuente viro alteri nupſerit adultera habeatur, nec ei agende[d] penitētie licentia[e] concedatur: niſi vnus[f] de eis fuerit defunctus[g]: quanto magis de illa tenenda eſt que ante ſe immortali ſponſo coniunxerat, et poſtea ad humanas nuptias tranſmigrauit?

Item ex concilio Triburienſi capitulo.vj.

Ab eccleſia eliminande, et ergaſtulis retrudēde ſūt monachorum vel monachaꝝ impudice perſone.

IMpudicas deteſtabileſqʒ pſonas monachorū atqʒ monacharū, que abiecto propoſito ſanctitatis, illicita atqʒ ſacrilega cōtagione ſe miſcuerunt: ꝛ in arbitriū conſcientie proprie deſperatione pducte, de illicitis cōplexibus libere filios[h] procurauerint: a monaſteriorū cetu[i], eccleſiarūqʒ cōuētib9 eliminādas eſſe mādamus: quatenus retruſe in ſuis ergaſtulis, tātum facinus lamētatione cōtinua deflentes, purificatorio poſſint igne penitudinis[k] decoqui, vt eis vel ad mortem ſolus[l]

HEc vero. ¶ Caſus. Si virgines poſt votum nubāt, etſi nōdum velate ſint, tamen debent penitere ad tempus. Nam ſi homini fides eſt ſeruanda: multo fortius deo cui promiſerunt fides eſt ſeruāda. Et ſi vidua que poſt votū cōtinentie nubat, damnat̄: multo fortius virgo debet damnari que fideʒ deo frāgit. Velate non ſunt, velo cōſecrationis.

a ¶ Tecte. Que nondum ſunt conſecrate.

b ¶ Aliquāto tēpore. Supra eo. viduas. ꝯtra. Solu. vt ibi. vel melius. † in dicto apoſtoli dicit̄ de viduis que non erant velate, ſed tantum profeſſe continentiam: q̄ minus peccant q̄ʒ virgines velate. ibi Grego. de vtriſqʒ velatis.

† Et hec melius ſm h. cui9 fuit hec ſententia: quā ſequit̄ et Lau.

QUe Chriſto. ¶ Caſ9. Dicitur in hoc ca. q̄ ſi virgo poſt votum nubat, nō admittitur ad penitentiā, niſi toto animo virum reſpuat vt ei velut mortuus reputetur. nā ſi promiſſio ē hominib9 obſeruanda, multo fortius deo. et ſi hoc obſeruādū eſt ī illa que viuo viro ſuo ſecundo adheſit: multo fortius hoc debet obſeruari ī illa que nupſit ſpōſo immortali.

c ¶ Ad penitentiā. contra. xxvj.q.vj. agnouimus. q̄a peccator in quacūqʒ hora ꝛc̄. Sꝫ exponit h. ad penitētiā id eſt ad fructū penitentie. i. ad eucharíſtiam. licet enim hic peniteat, nunq̄ʒ tamen viuente adultero recipietur ad communionem, ad inſtar ſecularis adulteri. ſ. xxxij.q.vij. fidelis.

d ¶ Nec ei agende pnie. i. recipiendi fructus pnie.

e ¶ Licentia. Aut illis viuentibus caſte viuere ceperit. ſ.e. deuotam. ꝛ ca. de filia.

f ¶ Niſi vnus. i. legitimus. ſ. maritus quē reliq̄rat niſi in neceſſitate mortis p capi. qđ eſt. xxxij.q.vij. fidelis.

g ¶ Defunctus. Quo ad literam. ꝛ iſte intellectus euidenter oſtenditur. ſ.e. de filia. Magiſter aliter exponit. ſ. eo. §. vlti. ſic receſſit quo ad eam defunctus: q2 non reciperetur ad penitentiam niſi prius ab eo ſeparet̄. vel aliter, niſi vnus, i. adulter. ſed ſm hanc expoſitionem nulli exiſtenti in aliquo peccato danda eſt penitentia de alio, et ita Gratianus eſt ſibi contrarius. † de peni. diſt. iij. §. vlti. Item cōtra ex̄ de peni. ꝛ remiſ. quod quidam. extra de ſenten. excō. cum non ab homine. §. in articulo. tamen ductus fuit ad hoc per ca. ſ.e. deuotā. ꝛ. xv.q. vlti. hi qui. Vel dic ad penitentiam fructuoſam: q2 non valet ad vitā eternā penitentia de vno peccato cuʒ quis remanet in alio. Magiſter intellexit hoc capi. de excōicato: tñ bene eſt iniungenda pnia exiſtentibus in mortali, ꝛ etiam adhuc peccare volentib9: vt extra de penitē. et remiſ. qđ quidā. de peniten. diſ. iij. ſi quis autē. ꝛ diſt. v. falſas.

† Sub. et lōme li9 intelligit hoc cap. de morte corpali ad ſtaʒ ſm h. Pnia vnius peccati nō prodeſt ad ſalutē in altero exiſtenti.

IMpudicas. ¶ Caſ9. Quidam monachi cum quibuſdaʒ monialibus publice contrahebāt: vel cum eis publice in fornicatione morabantur. Et ideo ſtatuit cōciliū Triburieñ. vt tales ī ergaſtulis detrudātur, vt poſſit tātū facinus pnia digna purgari. q̄b ue ſine viaticum ex miſericordia cōcedetur. Libere. i. publice.

h ¶ Filios. Qui erunt ſerui eccl'ie. xv.q. vlti. cum multe. Sed quid ſi monialis ſuſcepit ſobolē ex clerico vel monacho: cui eccleſie applicabitur? vtriqʒ eñ facta eſt iniuria. Videtur q̄ monaſterio mr̄is: quia ſequit̄ part9 matris cōditioneʒ: vt. xxxij. q̄ōne. iiij. liberi. Dico q̄ vtriqʒ: ſi vtriqʒ ſit facta iniuria: maxime ſi hoc in duplici monaſterio cōtingeret. xviij.q.j. in nullo.

Filius monial' et mōacho genit9 cui mōaſterio applicabitur.

i ¶ Cetu. i. cōmunione fratrū vel monialium: que ſi retruderetur in carcerem, ‡ in ſuo monaſterio tamē dicit̄ eſſe. ſic nō eſt cōtra. ſ.e. ſi quis rapuerit. vel illud cū proprium monaſteriū redarguitur de nimia negligentia.

‡ Id ē in alio mōaſterio q̄ȝ in ppo.

k ¶ Penitudinis. i. pene in purgatorio. et ignis iſte excedit omnem penam huius vite. de peni. diſt. ſ. ca. vlt. in fine. Et duo ſunt ignes purgatorij, vnus ī futuro, alter in hoc ſeculo: vt penitentia.

Purgatorij duo ſūt ignes.

l ¶ Solius. ſ.e. virginibus. ꝛ ca. ſi quis. contra. ē. diſ. l. penitentes. contra. ē. xxxvj. qō. vij. de his. contra. Solu.

Omnes vie domini miſericordia ⁊ veritas.
a ¶ Miſericordie. Sꝫ nōne hoc eſt de iure cōmuni? vti⸗ qꝫ: arg. diſt. l. penitētes. qḋ tn̄ de iure cōmuni fit ⁊ de mi⸗ ſericordia fieri dicit: arg. xxxiij. q. ij. admonere.
b ¶ Virginē. ¶ Cōfitētibꝰ. ꝟ. l. diſt. c. iō. ꝟ. lxxxj. diſt. ꝑſbyter. ꝟ. xv. q. vlti. ſi qs pſ⸗ byter. j. xxxv. q. viij ca. vlt. ⁊. xxxiij. q. ij. ca. vlti. et. xxxiij. q. vlt. ca. vlt. ⁊. xxxvj. q. ij. raptores.
c ¶ Authoritatē. Et ita pōt ep̄s diſ⸗ penſare in inceſtu qui maior eſt adul terio. ſed contra ex̄ de iudi. at ſi cleri⸗ ci. nā tantū ibi per⸗ mittitur diſpēſare in adulterio ⁊ in mi noribus. Dicunt q̇ dam ꝙ in tali ince⸗ ſtu q̇ incidit i adul⸗ terio, poteſt: alias non. ſed ꝯtra. ff. de adul. vim paſſam. ⸿. preſcriptione. † vbi dr ꝙ ſi adulte⸗ riū et inceſtus ſur⸗ gunt ex eodem fa⸗ cto, preſcriptio q̄n⸗ quennij poteſt op⸗ poni adulterio, vt poſt non poſſit de eo agi: ſed de ince⸗ ſtu agi poteſt etiā poſt quinquenniū. Sꝫ nos planū eſt, qui dicimus ꝙ ep̄s diſpenſare poteſt vbicūqꝫ nō ꝓhibe⸗ tur: arg. ex quo cō⸗ ditor canonum ſibi diſpenſationem nō reſeruauit, intelli⸗ gitur alij ꝯceſſiſſe: ex̄ de ſen. excō. nu⸗ per. Uel ꝙ dicit hic de miſericordia, intellige circa penitētiā imponēdā, ⁊ pla num eſt. vnde in bigamis non poteſt quo ad ordinem. de hoc hic non agitur, ſiue ſint vere bigami, ſiue interpreta tiue. extra de biga. nuper.

miſericordieᵃ intuitu per cōlo⸗ nis gratiā poſſit ſubueniri.

Item ex eodem.

¶ Monachus ⁊ virgo domi⸗ no conſecrata ſi nupſerint, ex⸗ communicentur.

Virginē que ſe deo con ſecrauerit ſiḃ ⁊ mona⸗ chū decernimus nō licere nu⸗ ptialia iura cōtrahere. ꝙ ſi hec inuēti fuerint ꝑpetrātes, excō municent̄. cōfitētibusᵇ autem decernimꝰ vt habeat authori⸗ tatēᶜ eiuſdē loci ep̄s miſericor⸗ diā humanitatēqꝫ largiri.

Item ex eodem.

¶ Dum viuūt lamētis penitē tie ſe afficiant q̇ ſanctimoniali⸗ bus ſcienter copulant̄.

Hi ergo q̇ ſanctimoniali bus ſcientesᵈ matrimo⸗ nio ad iniuriā Chriſti copula⸗ ti ſunt, iuxta cenſurā zeli chri⸗ ſtiani ſeparentur, ⁊ nunq̄ꝫᵉ eis concedatur coniugaliᶠ vincu⸗ lo religari: ſed in penitentie la mentis ſe vehementer dum vi uunt, afficiantᵍ.

Item ex eodem.

¶ A ſacra cōione ꝓhibent̄ qui ſacris virginibꝰ ſe ſociant.

Virginibꝰ ſacris ſe q̇ſ⸗ dā temere ſociare co⸗ gnouimus: poſt dicatum deo propoſitum inceſtaʰ federa ſa⸗ crilegaqꝫ miſcere: quos proti⸗ nus equum eſt a ſacra commu nione detrudi: ⁊ niſi per publi cam probatamqꝫ penitentiam omnino non recipi: ſed tamen his viaticum de ſeculo tranſ⸗ euntibus ſi digne penituerint non negetur.

Item Gregorius.

¶ In monaſterio reuocetur ac recludatur que a fornicatio ne recedere noluerit.

Peruenit ad nos ꝙ q̇dā vir nequiſſimꝰ diaboli⸗ co inſtictu de monaſterioⁱ ſua⸗ ſerit exire quandam deo ſacra tam, atqꝫ a quodam bono viro vnde exierat ſit reuocata: rur⸗ ſuſqꝫ eam mulierem vir ille ne⸗ quiſſimus iniqua ſuaſione de monaſterio eijciens, apud ſe retineat impudice. Uolumus autē vt epiſcopatus tui autho ritate in monaſterio reuoce⸗ tur atqꝫ recludatur.

Item ex concilio Aurelianēſi capitulo tertio.

¶ Nō eſt viduis fas poſt ſuſce ptum velamen a ſacro propoſi to diſcedere.

Viduas que ſpontanea

Uel ſi ſolennem penam geris: aut monialem
Ducis: te prohibent hec coniugium celebrare.
Si tamen iſtud agas, nequeunt te diſſociare.
f ¶ Coniugali. Arg. ꝙ de cetero non poſſunt nubere q̇ ſanctimonialibꝰ copulant̄, vt hic dicit, in odiū criminis: ſi tamen contrahūt, tenet.
g ¶ Afficiāt. hoc ſm̄ canones. nam ſm̄ leges vltione gladij debent feri⸗ ri: vt. xxxvj. q. ij. ſi quis non dicam.
h ¶ Virginibꝰ. ¶ Inceſta. Nota ꝙ dicit inceſta ſacrilega. nam accedens ad monialē, inceſtum cōmittit: qꝛ ſponſa dei eſt, qui eſt pa⸗ ter noſter. xij. q. ij. qui abſtulerit. ⁊ in⸗ ceſtus committitur cū affini ſicut cum ꝯſanguinea. xxxv. qō. iij. de inceſtis. Et adulteriū com⸗ mittit, qꝛ ſponſam alterius corrūpit. Item ſacrilegium, qꝛ eſt res ſacra. Sꝫ queri ſolet an iſte accedēs ad monia⸗ lem committat tria peccata, an vnum? Martinus dicit ꝙ vnū ſolum licet ſor tiatur diuerſa no⸗ mina. Nos dicimꝰ nō eſſe dubiū quin tria peccata cōmit⸗ tat quo ad accuſa⸗ tionem: nō autē in ꝟitate plura ſunt quo ad actus accu ſationis. argumē. xxiij. q. v. relegen⸗ tes. ſed quo ad pe⸗ nitentiam vnum tantum. ſed adulterium hoc maiori pe⸗ na purgandum eſt, q̄ꝫ ſi non eſſet inceſtuoſum. vt. xxxij. q. vij. ⸿. ſunt enim. ⁊ ita dicit lex ꝙ ſi quis puniri debet ꝓ⸗ pter adulterium, plus debet puniri ſi illud inceſtuoſum ſit. ff. de queſti. ſi quis viduam. Hoc ergo intellige ſicut il lud extra de teſtibus. ſicut. quia penitētia ibi ⁊ ꝓ adulte⸗ rio ⁊ pro periurio imponitur.
i ¶ Peruenit ad nos. ¶ De monaſterio. Probatur ex hoc capitulo ꝙ licet pluries monachus ⁊ mo⸗ nacha exierint de monaſterio: abbas compellendus eſt eum vel eam pluries recipere: vt. ꝟ. ea. nec aliqua. ⁊. xvj. queſtione. j. quidam monachi. et. j. ea. et quia. licet cleri⸗ cus ſtatim deponi poſſit qui deliquit: vt. xlviij. diſt. quo⸗ niam multa.

Hi ergo qui ſanctimonialibus. ¶ Caſus. Dicitur in hoc ca. ꝙ qui ſcienter cōtrahunt cum monialibus, ſeparari debent ab eis: ⁊ nunq̄ꝫ debent contrahere, ſed ſemper debent penitere.
d ¶ Scientes. Quia ſi ignorarēt, filij eſſēt legitimi quā⸗ tum ad ignorantē: vt no. xxxiij. q. ij. ca. ij.
e ¶ Et nunq̄ꝫ. Hoc enim vnū crimē eſt qḋ impedit ⁊ nō dirimit matrimoniū, ſcꝫ inceſtꝰ. Itē raptꝰ: vt. xxxvj. q. ij. ſi autē. Uxoricidiū. xxxiij. q. ij. admonere. Itē ſi qs extra⸗ xerit vel leuauerit filiū ſuum a ſacro fonte ⁊c̄. xxx. q. j. de eo. ⁊ i ca. dictū eſt. vt ſic poſſet ſeparari ab vxore ſua. Hic caſus ⁊ alij ſimiles patent in his verſibus.
Inceſtus, raptus, ⁊ natus fonte leuatus:
Morſqꝫ ſacerdotis, ⁊ mors proprie mulieris.

Viduas. ¶ Caſus. Si vidua ſponte ab altari ve⸗ ſtum conuerſionis accipit, debet in eo propoſito perpetuo remanere: nec debet poſtea nubere, ne ſpiritui ſancto mentiatur.

Ep̄s diſpēſat i inceſtu.
† Arg. huiꝰ ⸿. dicebat tunc ꝙ ep̄s cū tali clerico qui cōmiſit adulteriū inceſtuoſuꝫ diſpēſare non pōt: et hoc ꝓpter ſcīētē ſcē ſūi. ⁊ hꝰ no. in ꝓ̄di. decr. ut ſi de⸗ nd.
Crimina q̄dā matrimo⸗ niū impe⸗ diūt: ſꝫ nō diri⸗ munt.
Nube⸗ re dece tero nō poſſunt ſctimo⸗ nialibꝰ copula⸗ ti.
Monia lem cor rūpens triplex peccatū ꝯmittit.
Mona⸗ chū plu ries ex⸗ eūtē te⸗ net̄ ab⸗ bas plu ries re⸗ cipere.

Uirgo velata repſentat eccleſiam.

a ¶ Ab altari. Uirgo et non vidua ideo velatur ab epō vel ſacerdote, qꝛ virgo typū gerit eccleſie in hac deſponſatione: q̄ pura ꝛ virgo vni nupſit viro. i. Chriſto: ꝛ in ſignū huiꝰ rei velaꝶ a vicario Chriſti vel ſacerdote, quia a Chriſto recipiꝶ in cōiugiū, in cuiꝰ perſona dictū eſt: Anulo ſuo ſubarrauit me dn̄s. ſed vidua non gerit in tali caſu typū eccl'ie ſicut virgo: cū non ſit integra mente ꝛ corpore: vnde non ſic ꝯiungiꝶ Chriſto vt repreſentet coniunctionē eius ꝛ eccleſie. Uel ideo non velatur a ſacerdote, qꝛ ſacerdos prohibeꝶ ſecundis nuptijs intereſſe, ꝛ ſuper ſcd̄o nubentes fundere benedictionem. Nō enim que ſecundo nubit, benedicitur: argu. eꝶ de ſecun. nup. ca. j. Sed vidua quaſi ſecūdo nubit: quia p̄mo homini, poſtea Chriſto: et ideo quaſi celebranti ſecundas nuptias ei non porrigitur velum a ſacerdote, ſꝫ ipſa accipit deſup altare. Cōtrarium videtur innui. xx. qōne. j. vidua. ſꝫ ibi de veſte tantum loquiꝶ: vel de velo professionis, nō cōuerſiōis: vl' a p̄ſbytero poteſt velari, ſed non ab epō: vt xx. qōne. j. deuotis. in fi. B.

Nubēs ſcd̄o nō bn̄dicíꝶ.

Iſtud vl' vſqꝫ ad ſequens vel, non ponunt Hug. et Lau. et credo q᷑ nō bene ponaꝶ. Archi.

b ¶ Uelamē. i. pfeſſionem. Nā velum cōuerſionis nihil aliud eſt q̄ ipſa conuerſio.

c ¶ Permanere. Tamen ſola ſuſceptio veli non ſolennizat votū, niſi ſequatur pfeſſio: vt eꝶ de cōuer. coniug. ex parte.

d ¶ Iterū. i. ſicut fecit in lapſu primi parētꝭ. ꝛ dicas hoc aduerbiū reſpicere primā preuaricationē. j. de conſecra. diſt. iiij. queris. ꝛ eſt ſimile aduerbiū. xcvj. diſt. cum ad verum. nam ibi dicit, rurſus in infernum.

Si quis ſacro. ¶ Caſus. Dicitur in hoc cap. q᷑ ſi q̄s cum ſacra virgine in luxuriam fuerit preuaricatꝰ, coniugium contrahendo cum ea: ſm̄ Gelaſium debēt tales a communione ſeparari, nec recipi debēt niſi poſt penitentiam: ꝛ concilium Calcedonenſe idem dicit: ꝛ Syricius papa ſtatuit tales in ergaſtulis ad agendam penitētiam detrudendos: ꝛ ideo ſtatuit concilium Aurelianeñ. et verbo domini, ꝛ authorita te canonica, vt tales ſeparētur, et ſacramento aſtringantur ne decetero ſub eodem tecto habitent.

e ¶ Capitulo. xx. quod non habemus.

f ¶ Calcedonenſi. j. ea. q. ca. ſi qua virgo. xxxv. q. vj. ab iſto. §. e. quod ſi.

volūtate ab altari[a] conuerſionis ſacre velamen[b] ſuſcipiunt: decreuit ſancta ſynodꝰ in eodem ꝓpoſito permanere[c]. Nō eñ fas eſſe decernimꝰ poſtq̄ ſe dn̄o ſemel ſub velo cōſecrauerint, iterum[d] eis ꝯcedi ſpiritui ſancto mentiri.

Item ex eodem.

¶ Qui ſacro velamine tectā in ꝯiugiū ducit, anathema ſit.

Si quis ſacro velamine conſecratā in cōiugium duxerit: ꝛ poſt dicatū deo ꝓpoſitū, inceſta federa ſacrilegaqꝫ miſcuerit: vt in conſtitutione Gelaſij pape capitu. xx[e]. legitur, protinus eſt equum eos a ſacra cōmunione detrudi: ꝛ niſi per publicam probatāqꝫ penitentiam omnino non recipi. ſi penituerint, tranſeuntibus de ſeculo viaticum non negetur. In calcedonēſi[f] cōcilio capitulo. xvij. hoc perpetrātes excōmunicanꝶ: cōfitentibꝰ autē authoritate epiſcopi miſericordia largiaꝶ. Item in epiſtola Syricij pape capl'o. vij.

Uelate ꝛ deo cōſecrate ſi abiecto ꝓpoſito ſanctitatis clanculo ſacrilega contagione ſe miſcuerint, et illicitis cōplexibus publice ꝛ libere filios procreauerint: has nuptias, deteſtabileſqꝫ pſonas a monaſteriorꝫ cetu, eccl'iarūqꝫ conuentibus eliminandas eſſe iudicatum eſt: quatenus detruſe ergaſtulis tantum facinus continua lamentatione defleant. vnde ꝛ verbo domini, et canonica authoritate in hac ſacra ſynodo precipimꝰ vt omnino ſeparentur, ꝛ iuramento[g] colligentur vt vlterius nō ſub vno cohabitent tecto.

Item Gregorius Uitaliano Sypontino epiſcopo.

¶ Ad habitū redire cogaꝶ, et recludatur in monaſterio que religioſam veſtem abiecit.

Si cuſtos religioſi habitus eſſes, aut eſſe noſſes epiſcopus, filiam glorioſe memorie Tulliani magiſtri militie te illic[h] poſito ꝓiectis religioſis veſtibus, nec ad ſecularem reuerti habitum, nec ad nos licuiſſet peruerſam epiſtolam[i] deſtinare: ſꝫ quia nimia[k] deſidia[l] ac torpore deprimeris, in tuo dedecore res ad preſens illicita impune commiſſa eſt. Nam ſicut prefati ſumꝰ ſi ſolicitus extitiſſes, prius ad nos[m] vltio mulieris prauiſſime q̄ culpa debuit peruenire. Quia ergo tantum hebes, tantumqꝫ es negligens, vt niſi canonicā in te fueris coerctionem expertus, in alijs diſtrictionem et diſciplinam neſcias cuſtodire: qualiter debeas eſſe ſolicitus, congruo tibi (ſi deo placuerit) tēpore demon-

g ¶ Et iuramēto. Nunquid erit idē de omnibus clericis cū accipiunt de fornicatione vel de adulterio penitentiam? Non, ne labātur in periuriū: vt extra de cohabi. clerico. clericos autem. Joan. Uel hic loquitur cū publice contrahunt matrimonium: ibi de occultis. l. diſtin. de his vero. ꝛ cap. ſacerdotes. B.

Si cuſtos religioſi. ¶ Caſus. hoc capitulum diuiditur in quatuor partes. In prima parte dicitur q᷑ filia Tulliani exiuit de monaſterio, et poſt votū alij de facto nupſit. de quo Gregoriꝰ Uitalianum epiſcopū grauiter reprehendit, quia hoc permiſit: ꝛ q᷑ in futuro tēpore eum ſit puniturus, ꝯminatur. In ſcd̄a parte precipit ei vt cū Sergio dn̄i pape defenſore capiat eam, et a viro ſuo ſeparatam in monaſteriū ad agēdam penitentiam detrudat. In tertia mandat ei vt excōmunicet omnes ſibi reſiſtere preſumentes. In quarta parte precipit ei vt in his tantā adhibeat ſolicitudinē ac diligentiam, vt culpā ſuam minuere valeat. Secūda pars incipit ibi: Preſentia igitur. Tertia ibi: Qua in re. Quarta ibi: In his autem.

h ¶ Te illic. vbi hec acta ſunt.

i ¶ Epiſtolam. Quia forte petebat a papa vt liceret ſibi eſſe in ſeculo.

k ¶ Nimia. Supra. ij. queſt. vij. ſicut. ij. ꝛ. xviij. q. ij. abbates.

l ¶ Deſidia. Que in prelato caſum inducit depoſitionis: vt. lxxxj. diſt. dictum.

m ¶ Ad nos. ita dicit lex q᷑ ad principē deferēda eſt vindicta, nō crimina: vt. C. de officio prefecti vrb. l. iij. in fine.

a ❡ Excuſatione. Intellige friuola.
b ❡ Reuocare. et eſt ſimile. ij. q. j. ſicut. et ex̄ de offi. delega. ex parte. nam ſi velit dicere ꝙ vi intruſa fuerit, audietur: vt extra quod metus cau. perlatū. reſtituetur tamen monaſterio: pro quo preſumitur ſi ipſa ſua authoritate egreſſa eſt. Sed q̄d ſi contraxerit? idem dico: argu. ex̄ de eo qui duxit in matri. cap. ſignificauit. Ubi aūt vir peteret vxorē, et ipſa conſanguinitatem obijcit, q̄d iuris ſit habemus extra de reſti. ſpol. literas. Joan.
c ❡ A ſctiſſime. Arg. ex̄ de offi. deleg. ſuper eo.
d ❡ Suſpēdere. Nā qui aliorū defendit errorē, damnabilis eſt magis ꝙ̄ ille qui facit: argu. xxiiij. q̄one. iiij. qui aliorum.
e ❡ Qualitate. Hinc elice expoſitionem illius quod dicitur. xxxviij. diſ. qui ea.

ſtrabim⁹. ❡ Preſentia igitur ſcripta ſuſcipiēs euigila, et excitatus ſaltem exequere quod preſſus vſq₃ nunc ignauia diſtuliſti. Inſtantie ergo tue ſit predictam mulierem vna cum Sergio defenſore noſtro comprehendere: et ſtatim non ſolum ad male contemptum habituz ſine excuſatione[a] aliqua reuocare[b], ſed etiā in monaſterio vbi om̄ino diſtricte valeat cuſtodiri, eaz detrudere: ⁊ ita omnem circa illam ſolicitudinem exhibere vt ꝙ̄ ſit nepharium quod cōmiſit ex tua poſſit diſtrictione cognoſcere.

❡ Qua in re ſi quis (quod nō credimus) clericorum vel laicorum aliquo tibi ingenio tentauerit obſiſtendum: a ſanctiſſime[c] communionis participatione eum ſuſpēdere[d] nobiſq₃ renunciare feſtina: vt quantū ſit execrabile quod preſumpſerit, poſtq̄₃ conſideratione propria non aduertit, emendationis qualitate[e] cognoſcat.

❡ In his autem om̄ibus ita cautum ſtude te vigilantemq₃ oſtendere, vt culpam tuā non geminare neglectu, ſed aliquantiſper valeas ſolicitudine minuere.

Idem Sergio defenſori.

❡ Diſtricte cuſtodie tradat, qui a religionis propoſito ad ſecularem habitum rediīt.

Si homo eſſes[f], aut aliquam diſcretionem habuiſſes, ita regularis debuiſti diſcipline cuſtos exiſtere vt ea que illicite committuntur, ante vindicta corrigeres, ꝙ̄ ad nos eorū nūcius peruenirer: ſed dū te facit nimia ſtultitia negligentem: non ſolum de illis offendimur, ſed etiam ad vlciſcendam deſidiā tuam nihilominus ꝓuocamur. Omni ergo dilatione, om̄iq₃ excuſatione poſtpoſita filiā glorioſe memorie Tulliani magiſtri militie, que ꝓiectis (quas ſponte aſſumpſerat) religioſis veſtib⁹ indumentis ſe laicis deturpauit: vna cū fratre et coepō noſtro Uitaliano feſtina[g] cōprehendere: atq₃ ad religioſū rurſum habitū reuocare: ac in monaſteriū mittere vbi diſtricte oīno valeat cuſtodiri: nec eius cuſtodiā aliquatenus releuari ꝑmittas, quouſq₃[h] denuo noſtra ſcripta ſuſceperis. Nam ſi quolibet modo in hac re negligens vel lētus extiteris: ita in te diſtrictiſſime noueris vindicandū, vt q̄d ex te neſcis, pena poſſis reſerāte cognoſcere: qꝛ (ſicut diximus) ſi intellectum hominis habuiſſes, que modo facere preciperis, ante debueras etiam cum vltione a te facta cognoſcere.

Item Auguſtinus de conflictu vitiorum et virtutum.

❡ Non tribuit̄ eis licentia nubendi qui continentiā ſeruare decreuerunt.

Nubendi licentia q̄buſdam tribuitur illis videl₃ qui virginitatem vel caſtitatem vidualem nequaq̄₃ profeſſi ſunt. Quibuſdam autem nō tribuitur: illis videlicet qui virgines vel continentes eſſe decreuerūt[i]. Fornicatio[k] autē nulli impune conceditur.

Item in lib. de bono cōiugij.

❡ Peiores ſūt adulteris qui continentie ꝓpoſitū violant.

Meliore propoſito[l] lapſas ſi nupſerint feminas a caſtitate ſanctiori que vouetur deo, adulteris eſſe

f ❡ Si homo eſſes. arg. ꝙ homo non eſt homo qui rōne caret ſicut legit̄ de Nabuchodonoſor. xxiij. q. v. §. hinc notādum.
g ❡ Feſtina. arg. ꝙ ſi prelatus per ſpiritualē gladiuz nō pōt obtinere, ꝑ pricipem ſecularē obtineat, ⁊ illō ſuppleat ꝑ materialē. xxiij. q. v. ꝑncipes.
h ❡ Quouſq₃. diligēter ergo attendēdi ſunt fines mādati, et cuſtodiendi ſunt. vij. q. j. denīq₃. ff. mandati. diligenter. Quid ergo ſi excommunicauit ex delegatione iudex: nunquid pōt abſoluere? Uidetur ꝙ non: quia functus eſt officio ſuo. ex̄ de offi. delega. i. literis.† Diſtingue: ꝙ ſi papa delegauit ei ſentētiaz excōicationis: ſi excōmunicet, nō abſoluet. ad hoc extra de offi. deleg. ca. ſi. niſi hoc exprimatur in literis. ſi autem delegatur ei aliqua cauſa: etiā ſi propter contumaciā excōmunicet aliquā partiū, bene poteſt abſoluere: niſi cum intra certū tēpus cauſa commiſſa eſt decidenda: ⁊ termin⁹ ille eſt elapſus. Sed q̄d ſi in vltimo pūcto termini ſentētiam tulit, poteſt eam poſt ea exequi? Sic argu. extra d̄ appel. dilecti. ⁊ cap. paſtoralis. extra de offi. deleg. querēti. vbi differtur executio in id tēpus in quo nō poteſt ferri ſententia. nihil enim facit niſi quod factū eſt, declarat. ff. de teſta. heredes palam. Lau. ſed forte contrariū eſt verum. Joan.
i ❡ Nubendi. ⁊c̄. ❡ Cal'. Dicitur in hoc capit. ꝙ ante votum continentie aſſumptum licet ꝯtrahere: poſt autem votum, nequaq̄₃: fornicari vero nunq̄₃ licet. Sequētia quatuor capitu. plana ſunt, et per te videbis. Humanitatem in penitentia. inter bigamos: quia repellūtur a ꝓmotione et teſtimonio ⁊ accuſatione clericoꝝ ſicut bigami: nec femine inter ꝟgines conſecrabunt̄: et ita eſt bigamus ſi primo deo, et poſtea nubit homini.
k ❡ Decreuerūt. Firmiter propo nendo ⁊ vouendo: al's nō: vt ex̄ de voto et voti redemp. literarum.
l ❡ Fornicatio. ſupra. lxxxviij. diſtinc. fornicari. argu. ff. de concubi. l. penul. B.
m ❡ Meliore propoſito. hoc inf alia ca. intelligunt qui dam de voto ſolenni:† ſed tu intelligas de ſimplici: ꝓpter ut patebit. j. e. nu ptiaruz. vbi ponit̄ hoc capi. Sed quō

Marginal notes: Error aliorū non eſt defendendus. — Homo rōne carens non eſt hō. — Gladi⁹ materialis ſpiritualē adiuuare debz. — Judex delegatus an poſſit abſoluere quē excōicauit. — † de h⁹ ho. ex̄ d̄ maio. ⁊ obe. cuz inferior. — ibi viō. et. xxj. di. inferior. vij. q. j. puenit. i ſi. Archi. — † Adde hanc diſtinctionez a, hic accipi ꝑ ꝑ gl. ſin. d̄ pe. di. j. ſicut primi. not. i. l. iij. C de acſ. emp. — † Pro iſtorum ſnia facit quia Gra. inducit hoc ca. vbi tractat̄ de voto ſolenni: ſed q̄d ſeq̄t verū eſt ſm L.

peiores[a] manifeſtum eſt.

Item ex concil. Calcedoñ.

¶ Monachus et virgo qui ſe deo dedicāt, nuptijs iungi nō poſſunt.

Si qua virgo ſe dedicauerit deo, ſimiliter monachus: non licet eis nuptijs iungi. Si vero inuenti fuerint hoc faciētes: maneant excommunicati. Statuimus ꝟo poſſe eis fieri humanitatem ſi ita probauerit epiſcopus loci.

Item ex eodem.

¶ Diaconiſſa q̄ poſt ordinationem nubit, anathema ſit.

Diaconiſſam[b] non debere āte annos.xl.[c] ordinari[d] ſtatuimus: et hoc cum diligenti probatione. Si vero ordinationē ſuſceperit, ⁊ quātocunq; tempore obſeruauerit miniſterium, ⁊ poſtea ſe nuptijs tradiderit, iniuriam faciens gratie dei: hec anathema ſit cum eo qui in nuptijs illius conuenerit.

Itē ex ſynodo Anchiritana.

¶ Inter bigamos reputātur qui virginitatē pollicitam preuaricantur.

Quotquot virginitatem pollicitam preuaricate ſunt, profeſſione contempta, inter bigamos[e], id eſt q̇ ad ſecundas nuptias tranſierūt haberi debebunt[f].

Item ex concil. Elibertano.

¶ Uirginibus deo dedicatis nec in fine danda eſt cōmunio ſi libidini ſeruierint.

Uirgines que ſe deo dedicauerunt, ſi pactum perdiderint virginitatis, atq; eidem libidini ſeruierint, non intelligentes quid amiſerint: placuit nec in fine eis dādam eſſe cōmunionem. Quod ſi ſibimet perſuaſerint ꝙ infirmitate corporis lapſe fuerint, ⁊ toto tpe vite ſue penitētiam egerint, et a coitu ſe abſtinuerint: placuit eas in fine communionem accipere debere.

Item ex cōci. Martini pape.

¶ Togat ad pniam filia clerici ſi deuota maritū duxerit.

De filia[g] epī vel preſbyteri vl' diaconi ſi deuota fuerit, et maritum duxerit:

ergo iſte ſunt peiores adulteris, cum in iſtis minor penitentia imponitur: vt.xxvij.diſtinct.ſi vir? Reſpond. ideo quia cadunt a maiori premio: vel quia in dominum ſpecialius peccant: argu.xvij.q.iiij.ſicut.ij.

a ¶ Peiores. Non videt verū qd̓ hic dr̄.ſ.frangentem ſimplex votū peiorem eſſe adultero cū adultero ſeptennij pena debeat: ſʒ frangens ſimplex votū, triēnij pena puniatur: vt.xxvij diſtin.ſi vir. Quis iam dubitat ſceleratius eſſe commiſſum qd̓ grauiꝰ eſt vindicatum? vt.ſ. xxiiij.q.j.non afferamus? Sol. verū eſt gn̄raliter id eē maius peccatū qd̓ grauiꝰ punit̃ quo ad eccleſiam: ⁊ iſte magis peccant q̄ adultere: ⁊ maius eſt pctm̄ iſtarū q̄ illarū: qm̄ iſte ſpirituale coniugiū violant, ille carnale. iſte offendunt deū: ille homies. ⁊ quāto maior eſt ille cui infert̃ iniuria: tanto maius peccatū cōmittūt.xxij.qō.j. mouet. ſed iſte propter bona coherentia minꝰ puniunt̃, ⁊ propter fauorem mr̄imonij. Nā cuʒ quis ardet in vxorem ꝓpriam velut adulteram, reatu adulter eſt. nā adulter eſt in ꝓpria vxore vehementior amator et ardentior: vt.xxxij.qō.iiij. origo. tamen ꝓpter bona cōiugij minus punit̃: vt.xxxij. q.ij.quicquid.et.q.vij.adulterij. Uel ꝓpter pronitatem vitij, quod grauius eſt: vt matricidium q̄ vxoricidium minus punit̃: ⁊ econtra.xxxiij.q.ij.admonere. et ca.latorem. Uel ꝓpter ſcandalū minus: qr minus ſcandalizat: qr nimia volūtas occidendi vel adulterandi maius peccatum eſt quo ad deū q̄ actualis fornicatio: tamen quo ad eccleſiam minus punit̃: qr minus ſcandalum ſuſcitat q̄ adulterium, qd̓ proximū moleſtat. nam ſepius maius peccatū minus punit̃ ꝓpter minus ſcandalum. ſic ⁊ fractores voti qr minus ſcandalizant eccleſiam q̄ adulteri minus puniunt̃: et ꝓpter fauorē matrimonij punitur minus ⁊ magis peccat. ſic ergo peiores ſunt adulteris quo ad culpā, non quo ad veniam vel penam, vel forte iſtud dicitur non quia magis delinquunt, ſed qr a maiori bono cadunt. vel dicitur hoc eſſe maius peccatum quod in deum ſpecialius cōmittitur: arg.xvij.q.iiij.ſicut.ij.

Adulteriū cum ꝓpria vxore nūq̄ cōmittit̃.

b ¶ Diaconiſſam. Id eſt abbatiſſam.

c ¶ Ante annos.xl.ſ.xx.q.j.iuuenculas. Contra lxxvij.diſt.placuit.xxxj.qō.j.quomodo.contra. Solutio. Exaudi. ſm̄ diuerſam cōſuetudinem diuerſarum eccleſiarum. C. de epiſco. et cleri. nulla.

d ¶ Ordinari. Uidetur obuiare huic Ambro. qui preceſſit hoc concilium. Ait em̄ ſuper illum locū apl'i in prima epiſtola ad Timotheum: Mulieres ſimiliter oportet eſſe pudicas. Occaſione hoꝝ verboꝝ Cataphryge dicunt diaconiſſaʒ debere ordiari: qd̓ eſt contra authoritatem.xv.q.iij.§.j. in textu. Reſpondeo ꝙ mlr̄ieres nō recipiūt characterem impediēte ſexu, ⁊ conſtitutione eccleſie: vnde nec officium ordinum exercere poſſunt. xxiij. diſt. ſacratas nec ordinatur hec ſed fundebat̃ ſup eā forte aliqua benedictio ex qua cōſequebat̃ aliquod officium ſpeciale: forte legēdi homilias vel euangeliū ad matutinas: qd̓ non licebat alijs. Alij dicūt ꝙ ſi monialis ordinet̃, bn̄ recipit characterē quia ordinari facti eſt et poſt baptiſmū q̄libet pōt ordinari. ex̄ de preſby. nō bap. ca. vlt.

Moniales nō ordinari poſſunt nec characterē recipiūt.

Uel dic ſe. h̄ de abbatiſſa q̄ adminiſtrat eis: ſicut diaconꝰ dicitur miniſter. xxj. diſt. clericos.

e ¶ Quotquot. ¶ Inter bigamos. Ergo nec epūs cū talibus pōt diſpēſare. extra de biga. nup. ſed contra.ſ.e. ſi q̄ virgo.

f ¶ Debebunt. i. repellunt̃ a ꝓmotione et accuſatione ſicut bigami: nec femine inter virgines conſecrabuntur. Et eſt argumentum propter ſimilitudinem et effectum dici de numero eorum de quorum numero ipſe non eſt: vt.xxvij.diſt.ca.vlt.

Canon penitentialis.

Uirgines. ¶ Caſus. Dicitur in hoc cap. ꝙ ſi virgines votum continentie frangētes nupſerint, ſi nō penitent, nec in fine communicabunt.

De filia epiſcopi. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ ſi filia epiſcopi vel alterius poſt votum nupſerint, et pater vel mater hoc approbauerit, omnes excommunicentur. pater etiam in concilio penas ſubeat: mulier vero non admittatur ad cōmunionem, niſi marito iam defuncto penitentiam egerit. Si autem eo viuente cepit penitere: qr timetur ne ad vomitum redeat, tamen in fine dabitur ei communio. Defuncto, prout litera ſonat: vel defuncto quantum ad eam ſm̄ Gratianum. et ita intellexit Beneuenta. Sequens litera contradicit.

g ¶ De filia. Per hoc capitulum ⁊ ſequens probat hugo. lecturam ſuam ſuper illo ca.ſ.eo. que Chriſto. quia dixit ꝙ ſi monialis publice nubit, nunq̄ poteſt accipere corpus domini niſi in fine vite ſue: vel niſi prius defunctus fuerit ille cui nupſerit. Si vero fornicatur: tūc poſt

Monialis publice nubēs nūq̄ pōt accipe corpus chriſti.

ſi eam pater vel mater in affectum receperit[a]: a cōmunione habeātur alieni. Pater vero in concilio cauſas ſe nouerit preſtaturum. Mulier vero non ante admittatur ad communionem, niſi marito defuncto egerit penitentiam. ſi autem viuente eo receſſerit ⁊ penituerit, vel petierit cōmunionē in vltimo fine vite ſue deficiens, eam accipiat.

Item ex cōci. Toletano .iiij.

¶ Deuota niſi deſierit peccare, nō eſt in eccl'ia recipiēda.

DEuotā peccantē nō recipiendam eſſe in eccleſia cenſem⁹, niſi peccare deſierit: ⁊ ſi deſinēs penitentiā egerit aptā, id eſt annos decē peniteat, recipiat cōmunionem. pri⁹ autē ꝙ̄ in eccleſia recipiaẗ ad orationē, ad nullius conuiuium chriſtiane[b] mulieris accedat. ꝙ ſi admiſſa fuerit, ⁊ hec que eā receperit, habeatur in abſentia: corruptorē etiā par pena conſtringat. ¶ Que autem maritū acceperit non admittaẗ ad penitētiā, niſi aut viuēte marito caſte viuere ceperit, aut poſtꝙ̄ ipſe deceſſerit.

Itē Gregorius Joanni epiſcopo Carolitano.

¶ De monacha q̄ ad lapſum adulterij deducitur.

SI qua monacharū vel per antiquiorē licētiā[c] vel per impunitatis prauā cōſuetudinem ad lapſum adulterij deducta fuerit, aut i ſtupri fuerit deducta vorsginē: hanc poſt competentis ſeueritatem vindicte in aliud[d] diſtrictius monaſterium virginum in penitentia volumus redigi, vt illic orationibus atqꝫ ieiunijs vacet: ⁊ ſic penitendo proficiat, ⁊ metuendum ceteris arctioris diſcipline preſtet exēplum. Js autē qui cum huiuſmodi feminis in aliqua fuerit iniq̄tate repert⁹, omni cōmunione priueẗ ſi laic⁹ eſt: ſi vero cleric⁹, a ſuo quoqꝫ remot⁹ officio ꝑ ſuis cōtinuo lugendis exceſſib⁹ in monaſterium detrudatur.

Idem Januario epiſcopo.

¶ Poſt dignā penitētiā communionē recipiāt q̄ in religioſas mulieres excedunt.

EOs autē q̄ in mulieres q̄ egreſſe ſunt de monaſterijs, exceſſerūt: ⁊ nūc dicuntur acōione ſuſpēdi: ſi fraternitas tua de tali facinore digne penitētes preuiderit, ad ſacrā cōionē volum⁹ te reuocare.

Item ex nouellis Juſtiniani imperatoris.

¶ De legibus imperatorum.

SI quis rapuerit, vel ſolicitauerit[e], vel corruperit aſſiſteriam[f], vel diaconiſſam, vel monacham[g], vel aliam mulierem religioſam[h]

penitentiam poteſt accipere corp⁹ dñi: ⁊ hoc idem diuerſum, quia magis contemnit ſolēniter contrahēdo, ꝙ̄ fornicando. Gratian⁹ vero aliter intelligit illud cap. q̄ Chriſto, arg. ca. ſequentis.

a ¶ Receperit. Ex hoc volunt dicere quidam ꝙ nec pater nec mater filio excommunicato, nec vir vxori excōmunicate tenētur communicare: et ita de omnibus ſuperioribus perſonis reſpectu inferiorum dicendum videtur. ſ. xj. q. iij. quoniam multos. contra. Solu. vxores viris, ⁊ filij parentib⁹, ⁊ ſerui dominis ſubditi ſunt: vnde ab illis coerceri et ſm ius debent corripi, ne in cauſam anathematis incidant. vnde illorum conſenſus pari pena eſt plectendus: ſecus contra. Vel dicaẗ receperit. id eſt adeo dilexerit ꝙ in errore eam foueat. et ſm hoc non eſt contra capi. quoniam multos.

DEuotam. ¶ Cas⁹. Statuitur in hoc capitulo ꝙ ſi deo deuota fuerit fornicata nō recipiatur in eccleſia niſi peccare deſiſtat: ⁊ peracta penitētia decē annorum, cōmunionem recipiat. ſed anteꝙ̄ ab eccleſia recipiatur ad orationem, ad conſortiū chriſtiane mulieris non accedat: et ſi qua mulier eā receperit, excōmunicetur. Fornicatori aūt ſimili pena cum fornicata puniatur, ⁊ hoc in prima parte. Jn ſecunda parte dicitur ꝙ ſi deo deuota maritum acceperit, non admittatur ad penitentiam niſi viuente marito caſte viuere ceperit, vel niſi ipſe iam mortuus fuerit. Secunda pars incipit ibi: Que autem.

b ¶ Chriſtiane. Videtur ergo per contrarium ꝙ poſſit accedere ad cōuiuium nō chriſtiane mulieris. Et eſt arg. ꝙ excōmunicat⁹ poteſt excommunicato communicare. ij. q. vij. ſi hereticus.

SI qua monachorum. ¶ Caſus. Statuit in hoc cap. Greg. vt ſi monacha ex praua conſuetudine adulteretur, in diſtrictum monaſterium detrudaẗ: vt ſit ceteris exemplum. Corruptor ſuus ſi clericus eſt, in monaſterium ad agendā penitētiā detrudatur. ſi vero laicus eſt, excōmunicetur. Sequens ca. patet.

c ¶ Licentiam. i. impunitatem. vnde quod ſequitur eſt expoſitio, nec enim licet peccare. argu. ꝙ illicita licentia appellatur licētia. ſ. diſtinct. iiij. deniqꝫ. ſ. xlv. diſti. q̄ ſyncera. ſ. xxiij. q. j. paratus. xxj. q. ij. placuit.

d ¶ Jn aliud. ſupra. lxxxj. diſti. valet. ⁊ j. e. q. et quia. contra. ſ. eo. impudicas. contra. Solu ſepe contingit ꝙ monaſterium arguitur negligentie: ⁊ hoc innuit illud in ꝑncipio: per antiquiorē ⁊c̄. Cū autē monaſterium negligentie non arguitur, in ſuū monaſterium retrudi debet: in quo caſu loquuntur illa capitula. Cum autē monaſteriū de negligētia arguiẗ, ſecus eſt: vt arg. xv. q. vj. alius.

SI q̄s rapuerit. ¶ Caſus. Statuitur hic vt ſi quis rapuerit mulierem deo dedicatam, vel ſolicitauerit, vel corruperit: bona ipſius et ſociorū facinoris loco vbi mulier habitabat vendicētur: ⁊ illi qui hoc fecerit, occidātur. Mulier autem queratur. ⁊ inuēta cum rebus ſuis arctiori monaſterio ad agendam penitentiam tradatur. Si vero corrupta fuerit diaconiſſa legitimos filios habēs, legitima eis aſſignetur, cetera a monaſterio vendicentur. Cum ſuis rebus, quo ad vſumfructum: vel cum ſuis reb⁹, ſcꝫ poſt acquiſitis, ſcꝫ poſt delictum.

e ¶ Solicitauerit. Argu. ꝙ voluntas peccandi ꝑ operis perpetratione punitur: vt. j. q. j. qui ſtudet et. vj. q. j. §. verum.

f ¶ Aſſiſteriā. Aſſiſteriū apud grecos eſt loc⁹ in quo vnus ſacerdos, quinqꝫ acolythi, quinqꝫ mulieres q̄ aſſiſterie dicunẗ, manēt. Jo. Vel dic aſſiſteriā. i. recluſam: ab aſſiſtendo, q: quotidie aſſiſtit orationi.

g ¶ Vel monachā. i. in monaſterio viuentē.

h ¶ Religioſam. Hoc appoſuit Gratian⁹ de ſuo: vt pa-

Circa hoc no. in. xxij. q. v. de forma.

Vxores viri ſub ſunt.

Deh⁹ nota. ſ. xxxiij. q. ij. placuit. i ſi.

Vel i: fideli et iudeo quorum nullum credo verū eſſe. ſub. igiẗ ma: time. Vel ideo chriſtiane: q: d alijs nō poterat iudicare. ſm hug.

Monaſterium ſepe arguiẗ negligētie

Alci. li. pter miſſorum. j. in dictione aſcetria docet aſcetriā legēdū ab aſceo verbo greco: qd laborare ſignẗ ⁊ exerceri.

tet in originali. vnde hoc ſcriptū eſt in aut. de ſanc. epiſ. in fi. col. ix. tñ in nouella eſt illud verbum.

a ¶ In quo. Argu. ꝙ illi qui committunt enormia delicta in eccleſia, ꝙ bona eoꝝ eccleſie ꝑpter delicta confiſcātur: vt. xvij. q. iiij. ſi quis deinceps. ⁊ ca. quiſquis. contra. xxx. q. j. ſi qs ſacerdos. † ſm legē tamen bona dānatorū tradenł heredib⁹: vt. C. de bo. dā. aut. bona. niſi i criminib⁹ hereſis ⁊ leſe maieſtatꝭ. vj. q. j. §. verū. ⁊ ex. de here. vergētis.

b ¶ Cū ſuis. olim em̄ ipſo igreſſu oia ſua facta ſunt eccleſie, xix. q. vlti. ſi qua mulier. Uel ſuis. i. a ſe monaſterio collatis, vł poſt ingreſſum queſitꝭ. Uel ſuis. i. monaſterij. ſimile. xviij. qõne. j. ca. j. xix. q. vlti. perlatū. al's falſuz diceret: ⁊ qꝛ oia bona ei⁹ ipſo ingreſſu facta ſunt monaſterij: et q̄cq̄d poſtea acquiſiuit, monaſterio acq̄ſiuit: vt. xix. qõ. vlti. qꝛ. ⁊ ca. perlatum. ⁊ ca. ſi qua.

c ¶ Cautiori. Sic ergo delictū perſone redundat in dānū eccleſie. ⁊ ſic eſt cōtra. xvj. qõ. vj. ſi epiſcopū. nam cum hic res eius conceduntur ſecūdo monaſterio, ⁊ auferātur pmo: videł delictum eius redundare in dānū eccleſie, ſed non redundat, quia prouidebit ei vt prius: extra de cleri. coniuuga. quod te. Nec dicas res dandas ſecundo monaſterio niſi quātum ad vſumfructum, ſcꝫ vt inde ſuſtentetur iſta dum vixerit: vt. xvj. q. vj. de lapſis poſt mortem vſufructu redeunte ad primum monaſterium. Uolant autem quidam dicere ꝙ non redibit cum rebus ſuis poſtea acquiſitis. et facit pro eis auten. de ſanc. epiſco. §. ſi monachus. in fine titu. coll. ix. vbi dicitur ꝙ res quas ita acquiſiuit, debent applicari ſecundo monaſterio. ſed illud non tenet. vel exauditur cum primum monaſterium vidit monachum ita vagantem, ⁊ noluit reuocare. nec eſt huic contra. C. de epiſco. ⁊ cle. l. vlti. §. hoc etiam. in fi. vbi dicitur ꝙ res talium debent dari primo monaſterio. nam illud locum habet cum ille moniales recedentes ſeculariter viuunt. cum autem ille monachus tranſit ad aliud monaſterium, vel ad aliam vite figurā, res vendicat prius monaſterium. in auten. de mona. §. ſi vero relinquens.

d ¶ Legitima. Que ſit legitima, habes. C. de inofficio.

† Hoc intelligił qñ mulier eſt ſecularis id peccatū ꝯmittił.

Monialis delīquēs in vno monaſterio cū ſit ad aliō cuꝫ ſuis bonis trāſferēda: an pmo preiudicet.

vitam vel habitū habentē: bona ipſius, ⁊ eorū qui huiuſmodi ſceleris cōmunione ꝯtaminati ſunt, a religioſo loco vendicentur in quo [a] talis mulier habitabat, per religioſos epiſcopos, et economos, et preſides prouinciarū, et officiales eorū: ipſi autem capitali periculo ſubijciantur. Mulier autem vbiqꝫ inueſtigetur: ⁊ cum ſuis [b] rebus monaſterio cautiori [c] tradatur. ſi autē diaconiſſa fuerit legitimos habens filios pars legitima [d] liberꝭ ei⁹ p̄ſteł.

Item ex decreto Eugenij pape.

¶ Mulieres caſte obſeruent religioſuz habitū, q̄ religionis obtentu velantur.

Mulieres obtentu [e] religionis velate, aut ī monaſterio regulariter viuāt: aut in domibus [f] ſuis etiā ſuſceptū habitū caſte obſeruent.

Item ex concilio Aurelianenſi.

¶ Monachus vxorē ducens nunqꝫ ſacri gradus mereatur conſortium.

Monacho orarium [g] in monaſterio vel zonas habere non liceat: et ſi poſtea vxori fuerit ſociat⁹, tāte preuaricationis reus nūqꝫ eccl'iaſtici grad⁹ ſortiał officium.

Item Auguſtinus de bono viduitatis.

¶ Ante ꝓfeſſam continentiā nubant vidue qb⁹ volunt.

Vidue que ſe non continent, nubant anteqꝫ profeſſe continentiam deo vouerint: quod niſi reddant, iure damnantur.

Itē Nicolaus carolo archiepō, ⁊ eius ſuffraganeis.

¶ Non permittił vidua poſt profeſſionem continentie votum deſerere.

Vidua quidē q̄ capiti ſacrum velamen impoſuit: ſi inter ceteras velatas feminas in eccleſia orauerit, et oblationes [h] cū illis obtulerit ſi profeſſa [i] eſt ſe in eodem habitu permanere, ſpondēs nunqꝫ religionis velamen deponere, a religionis obſeruātia diſcedere non preſumat.

Item ex concilio Auraſico.

¶ Profeſſionē viduitatꝭ corā epō factam, poſt habitū ſuſceptū nulli violare permittitur.

teſt. auten. nouiſſima. ⁊ ꝓbał argu. hui⁹ ca. ꝙ etiā corrupta poteſt ordinari diaconiſſa, licet dici cōſueuit contrariā. † Itē olim huiuſmodi diaconiſſa ꝓprium habebat: (arg. hic, ⁊. C. de ſacroſan. eccle. generali.

Mulieres. ¶ Caſus. Mulieres que votū caſtitatis aſſumentes velate fuerit, monaſterijū ingrediātur: aut ſi vite ſuſpecte non ſunt in domo ꝓpa ſuſceptū habitum caſte obſeruēt.

e ¶ Obtentu. Argu. ꝙ hi qui ludo vel fraude habitū religionis gerunt, ad ei⁹ obſeruationem cogūtur: vt xxvij. diſt. quod interrogaſti. Argu. contra extra de priuile. tuarum.

f ¶ Aut in domibus. Arg. ꝙ in ꝓpria domo poteſt quis vti veſtibus monachalib⁹, ⁊ facere votū: vt. j. xxxiij. qõ. v. quod deo. xx. qõ. j. viduas. §. e. q. ca. de viduis. tamē propter hoc nō ſolēnizatur votum: ‡ vt extra de conuer. coniug. ex parte. ij.

Monacho. ¶ Caſ⁹. Monach⁹ nihil debet habere: et ſi de facto vxorem duxerit, a clericali officio perpetuo remoueatur.

g ¶ Orariū. Orariū ponitur ꝓ quolibet ornamēto mulierum: et ponitur pars pro toto. Eſt enim ꝓprie velum vel peplū quo mulieres caput velant. inuenitur tamen ꝓ ſtola ſacerdotis: vt. ſ. xxv. diſt. vnum orarium. Joan.

Vidua. ¶ Caſus. Si femina fuerit velata, et inter velatas orauerit, et oblationes obtulerit cum illis, profeſſionem receptam nunqꝫ violare preſumat. Si profeſſa eſt, ſupple maxime, cum ſupradicta ſufficiāt: vt xxvij. diſtin. qđ interrogaſti. ⁊ quod dicitur de oblationibus, intellige ſm conſuetudinē alicui⁹ loci vbi monache panē conſecrandum, vel alias oblationes ſacerdoti offerebant, vel forte corpus Chriſti.

h ¶ Et oblationes. Arg. preſumptionē haberi de aliquo facto per frequentationē vel exercitium eorum que adherent ⁊ conueniunt illi facto: arg. xx. q. j. quem progenitores. ⁊. ff. ad mace. ſi quis patrē. Argu. contra. C. de ꝓba. ad ꝓbationem ſeruitutis.

i ¶ Profeſſa. Maxime. ‡ nam etſi ſacramento vulr eō firmare ſe tali animo profeſſam vt liceat recedere, non auditur, extra de regu. vidua. Quid autem ſit ꝓfiteri, ſ.

† Ad hoc. ſ. j. q. vij. c. ij. xvij. nouiter ⁊ hoc rum eſt ſm Jo. fa. xvij diſ. acatine.

‡ Uideł notari ſuiſſe dic. c. ſ. e. de viduis. in gloſ. j. q. ⁊c.

Orariū qđ ſignificat

‡ Cū ſupradicta ſufficiāt. xxvij. diſt. qđ interrogaſti.

penitere non pōt qs pallū. Uide ꝙ legitur et not. de pe. diſt. ij. c. iiij. ⁊. ſ. xxvij. diſti. ꝓfi. in ſo. ita poteſt.

bene colligitur.xx.q.j.ca.vlti.
a Viduitatis. ¶ In ſecretario.locus forte eſt vbi monache accipiunt habitum.
Omnes femine.¶ Caſus. Hoc ca.diuiditur in duas partes. In prima parte dicitur ꝙ mulieres ad religionē veniētes capita ſua pallio ſuo contegant, et ſuam faciant profeſſionē in ſcriptis, quā decetero violare nō debent. In ſecunda parte dicitur ꝙ ſi alique votū violaſſe inueniantur, excommunicētur: et rurſus mutato habitu ſub perpetua penitentia in monaſterijs remaneāt religate. Secunda pars incipit ibi: Que vero.
b ¶ Profeſſionē.i. ſcripturam in qua profiteantur ſe religioſe viuere velle, ⁊ propoſitū religiōis aſſumere velle, ⁊ in ea perenniter ⁊ inuiolabiliter permanere: vt.s. xx.q.i.vidua.
c ¶ Poſt quā ſcripturā. Arg. ꝙ ſcriptura facit votum ſolenne.
d ¶ Mutato.i.depoſito ſecl'ari, ⁊ aſſumpto religioſo.
Sciendum. ¶ Caſꝰ. Dicitur hic ꝙ moniales per votum ſue ſponſionis, et per verba ſacerdotis efficiuntur templa dei: ⁊ ideo violatores earum ſacrilegi iudicantur. Parētum: ſi ſunt paruule: vl' ſuā, ſi ſunt adulte.
e ¶ Per votū proprie. Argu. ꝙ quis per alium vouere nō poteſt, ſicut nec penitentiam accipere: vt de peni.diſt.j.quem penitet. Iurare tamen per aliū poteſt.lxiij.diſt.tibi dño. ⁊ matrimoniū contrahere: vt.xxij.q.ij.honoratur. ⁊ ca.hoc ſanctum.
f ¶ Et verba.i.benedictionem.
Et quia aliquos monachorum.¶ Caſus. Quidam erant monachi qui cum mulieribus publice contrahebant. Et ideo Grego.mandat defenſori ſuo vt eos requirat, ⁊ inuentos ad ſua monaſteria remittat: quod intelligitur ſi ſua monaſteria non poterunt de laſciuia reprehendi.

Penitere non ꝓpie qs palliū. Uide qo legitur et not. de pe. diſt. j.c.iiij. ⁊.s.xxx q.diſti. ꝑ.in glo.ita poteſt.

Viduitatis ſeruande profeſſionem corā epiſcopo in ſecretario [a] habitam impoſita coram epō veſte viduali, dicimus non eſſe violandā. Ipſam talis profeſſionis deſertricem merito damnādam eſſe decernimus.

Item ex concilio Toleta.

¶ Modꝰ ⁊ ſolēnitas faciende pfeſſionis hoc ordine ſeruet.

Omnes femine venientes ad ſacram religionē pallio capita ſua cōtegant: cōſcriptam roboratāqꝫ profeſſionem [b] faciant: poſt quam [c] ſcripturam non ſinātur relabi ad preuaricationis audaciam.
¶ Que vero ex his oibus fuerint reperte animū aut veſtem in trāſgreſſionē dediſſe excōicationis ſentētiam ferāt: ⁊ rurſus mutato [d] habitu, in monaſterijs donec diē vltimū claudant, ſub erūnis ardue penitētie permaneant religate.

Item ex concilio Arelateñ.

¶ Filij perditionis ſunt qui violant corpora feminarū conſecratarum.

Sciendū eſt omnibus ꝙ deo conſecratarū feminarū corpora per votū ꝓprie [e] ſpōſionis, ⁊ verba [f] ſacerdotꝭ, deo cōſecrata templa eſſe, ſcripturarū teſtimonijs cōprobātur: ⁊ ideo violatores earū ſacrilegi, et iuxta apl'm filij pditionis eſſe noſcuntur. Item.

¶ De eodem. Palea.

Et quia aliqs monachorū vſqꝫ ad tantū nephas ꝓſiluiſſe cognouimus vt vxores publice ſortiant: precipimꝰ vt ſub omni vigilantia reqras: et inuentos habita coerctione in monaſterijs quibus monachi fuerant, remitti facias.

Item Grego. anthemio ſubdiacono in epiſtola.xliij.

¶ In monaſterio recludātur monachi vxoribus ſociati.

Vidue ſi priuſqꝫ continentiā profitētur, nubere elegerint: illis nubant qs propria voluntate velint habere maritos. Similiter hec conditio et de virginibꝰ habetur, nec extra voluntatē parētū vel ſuā cogant accipere maritū.

Item Innocentius papa.ij.

¶ Poſt pfeſſam cōtinentiam quiſquis vxorē duxerit, ab ea ſeparetur.

Ut lex [g] continentie, et deo placēs mūditia in eccleſiaſticꝭ [h] perſonis ⁊ ſacris ordinibꝰ dilatet: precipimꝰ qtenus epiſcopi, preſbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regulares [i], canonici, monachi, atqꝫ conuerſi [k] pfeſſi [l] q ſacrū tranſgredientes ꝓpoſitū, vxores ſibi copulare preſumpſerint, ſeparent. Huiuſmodi namqꝫ copulationem quā ꝯtra eccleſiaſticā regulam conſtat eſſe cōtractam matrimoniū nō eſſe [m] cēſemꝰ: qui etiam abinuicem ſeparati, pro tātis exceſſibus condignā

Ut lex continentie.¶ Caſus. Statuit Innocentius papa in hoc ca. vt ſi epi vel alij in ſacris ordinibus conſtituti canonici regulares, monachi, conuerſi vel profeſſi vxores de facto duxerint, ſeparentur: qui pro tantis exceſſibus ſeparati, condignā penitentiam agant. idē eſt de ſanctimonialibus feminis obſeruandum.
g ¶ Ut lex. in hoc ca. agitur de tribꝰ impedimentis matrimonij, ordie, voto, ⁊ interdicto eccleſie: qd notat ibi quā cōtra eccleſiaſticam regulam.
h ¶ Eccleſiaſticꝭ. Ergo omnes q infra ponuntur, ſunt eccleſiaſtice perſone: ergo ⁊ conuerſi: quod verum eſt: vt.xij.q.j.duo.
i ¶ Regl'ares canonici. Ad differētiam ſeculariū, de quibꝰ habes ex de decimis, fraternitatem.
k ¶ Atqꝫ cōuerſi. Arg. ꝙ couerſi q.profeſſi nō fuerint, matrimoniū cōtrahere non vetant.
l ¶ Profeſſi. Nūquid oēs conuerſi eoipſo ꝙ ſunt conuerſi intelliguntur vouiſſe, ⁊ renūciaſſe ꝓprijs? Dicūt qdā ꝙ ſic. Joan. ſed ego dico ꝙ ſi trāſit ad eccleſiā regularē, tunc intelligitur vouiſſe, ⁊ renūciaſſe ꝓprijs. ſi ad ſecularē, nō: cum nec alij clerici intelligātur vouiſſe niſi ſint in maioribꝰ ordinibus, nec renūciaſſe ꝓprijs in quocūqꝫ ordine ſint, niſi ſic dicāt: Do me ⁊ mea huic ecclie. Nā renunciare videt tūc ꝓprijs. B. Itē qd ſi aliqs contulit ſe ⁊ ſua alicui ſeculari eccleſie: nunqd talis poteſt cōtrahere vel habere ꝓpriū? Dico ꝙ poteſt cōtrahere, ⁊ filiꝰ poſtea natꝰ poteſt petere legitimā portionē: vt.xvij.qōe.iiij.ca.vlt. licet videat ſeruꝰ ecclie factꝰ. Sꝫ nunqd talis poteſt ad ſtrictiorē tranſire vitā? Dicūt qdā ꝙ non: cū ſe fecerit ſeruū illius eccleſie, qꝛ liberti non poſſunt recedere de eccleſia ſua: vt.xij.q.ij.liberti.
m ¶ Nō eſſe. hic habes ꝙ matrimoniū nō valet ſi fiat

Cōuerſus an intelligat ꝓprijs renūciaſſe. Quidam dicunt ꝙ ſic: vt xix.q.ij.due.ſm L. ⁊ idē ſentit h Lau. ibi inuito pla. arg. ex de reg. licet.

contra regulam eccłiaſticã: arg.ſ.xxxv.q.iij.contradicimus.⁊ arg.ſ.xxxiij.q.iiij.non oportet.
¶ His oĩbus authoritatibus.§ Caſus. Infert Gra.ex ſupradictis ꝙ matrimoniũ poſt votũ cõtractũ nõ tenet. Ammodo vult probare contrarium. Et ad hoc inducit ſequentia cap.

¶ Auguſtinus.
¶ Hec eſt.ij.pars qõnis,in qua loqͥtur de voto ſimplici qđ impedit contrahendũ,ſed non dirimit matrimonium iam contractum.Jo.de fan.
Nuptiarum.
ij.ps. ¶ Caſꝰ.Moderni doctores totum hoc ca.intelligunt de voto ſimplici, ꝙ matrimoniũ nõ impedit,ſicut itellexerũt Augu.et G. Hoc igitᷣ ca.diuidiť in qͥnqꝫ partes.

penitẽtiã agãt. Idipſum ꝙꝫ de ſanctimonialibus feminis ſi(qđ abſit) nubere attentauerint,obſeruari decernimus.
His omnibus authoritatibꝰ vouẽtes ꝓhibenť contrahere matrimonia:⁊ quedam eoꝝ ſi contraxerint,ſeparari iubenť.
Auguſtinus contra taliũ ſeparationes peccatum eſſe aſſerit,ita dicens.
¶ Coniugia vouentium non ſunt diſſoluenda.
Nuptiarum bonũ[a] ſemper[b] quidem bonum eſt:quod bonum ſemper in populo dei fuit:ſed aliquando fuit legis[c] obſequium,nunc eſt infirmitatis[d] remedium,in quibuſdã[e] vero humanitatis ſolatiũ. Filiorum quippe ꝓcreationi operã dare,non canino more ꝑ vſum promiſcuũ[f] feminarũ,ſed honeſto ordine coniugali,nũc eſt in hoĩe probandus affectus[g], et ipſum[h] tamen laudabilius tranſcẽdit ⁊ vincit celeſtia[i] cogitãs[k] animo chriſtianus.ſed

dat matrimonium. Secundo virginitatem ſiue continentiam,⁊ illam prefert. Tertio oſtendit ꝙ poſt propoſitum de continentia vouenti non debet quis nubere.ſi nupſerit, peccat mortaliter , non nubendo vel volendo nubere,ſed frangendo vel volendo frangere propoſitũ. et hoc votũ exequitur vſqꝫ ibi:proinde. Deide inuehiť contra eos qui dicebant tale matrimonium eſſe ſeparandum. et procedit in hunc modũ. Primo ponit errorem eorum,⁊ erroris rationem,ſiue argumẽtationẽ eorum. Secundo reſpondet argumentationi eorum,eis inſtando,⁊ ducendo eos ad triplex inconueniens: quod facile eſt colligere ex illa litera. Tertio ſupponit opinionẽ ſuã,ſcꝫ ꝙ poſt votũ de futuro eſt matrimoniũ,nec dꝫ ſeparari:peccat tamẽ q̃ ſic contrahit magis ꝙ̃ adulter.⁊ eſt iſte caſus. h.

In prima Aug.tripliciter commendat matrimonium. Primo,quia fuit legis obſequium. Secũdo,qꝛ eſt infirmitatis remediũ. Tertio,qꝛ in quibuſdam eſt ſolatium humanitatis. In ſcđa parte cõtinentiã cõmendat, preferẽs eã bono cõiugali.affectꝰ tñ cõiugalis non debet in omnibꝰ reprobari,cum non poſſint omnes continentiã obſeruare.ſi tamen aliqua egreſſa fuerit ad votum ſimplex,bonum eſt vt illud obſeruet,vt nulla detur diabolo occaſio fornicandi. In tertia parte oſtẽdit ꝙ que faciunt votum ſimplex,cõtrahere non debent,quia inde damnationẽ ab apoſtolo recipiũt:non ꝙ taliũ nuptie ſunt dãnãde,cum matrimoniũ cum eis teneat,ſed quia ꝓmiſſionẽ voto ſimplici fregerunt,prime continentie fidem irritam faciendo:non enim peccauerunt contrahẽdo,ſed ꝓmiſſionem ſuam frangendo. In quarta parte ponit obiectionem quorũdam dicentiũ tale debere matrimoniũ ſeparari.nam ſi viuo viro mulier alteri nubat,adultera eſt.ergo ⁊ illa q̃ Chriſti coniugiũ eligit,ſi poſtea homini nubat debet adultera dici. In quinta oſtẽdit Aug.ꝙ taliũ matrimonium non ſeparatur:ꝙ̃uis vxoris matrimoniũ ſeparetur ſi viuo viro alteri nupſerit.eſt eñ diſſimilitudo ſpiritualis matrimonij ad carnale:qđ dupliciter probat Auguſt. Primo ꝙ viuo viro,de eiꝰ conſenſu poteſt vxor Chriſto nubere,ſꝫ non poteſt alteri carnaliter copulari. Scđo qꝛ mortuo viro ſi Chriſto nupſerit,non diceretur bigama:ſecus ſi alteri. Reprobata ergo ſimilitudine illoꝝ dicit Augu.ꝙ matrimonium eorum qui poſt votum ſimplex ꝯtrahũt,ſeparari nõ debet,ꝙ̃uis tales ſint peiores adulteris,qꝛ ſpiritualiter peccant. Secũda pars ibi: Filiorum quippe. Tertia ibi: In coniugali. Quarta ibi: Proinde. Quinta ibi : Qui hoc dicunt. Gandolphus et quidam alij intelligunt hoc ca.de voto ſolẽni,ſiue de preſenti. vnde dicunt hoc eſſe abrogatum:cum dicat Augu. ꝙ matrimonium poſt tale votũ ꝯtractũ diſſolui non debeat. Alij intelligunt hoc ca.de voto ſimplici vſqꝫ ibi,ſed plane exinde de ſolenni. Ego autem dictus B.cum G.et Auguſt.intelligo totum hoc ca.de voto ſimplici.i.de futuro. Itendit enim Auguſt.in hoc ca.oſtendere ꝙ poſt ipſum votum de futuro non debeat quis contrahere.ſi tamẽ contraxerit matrimonium,non eſt ſeparandum.et inuehitur in illos qui dicebant tale matrimonium debere ſeparari.et ſeruat iſtum ordinem. Primo commen-

a ¶ Bonum.ſcꝫ in non vouẽtibꝰ, † melius eſt enim nubere ꝙ̃ vri.
b ¶ Semper. Quia ⁊ ante peccatũ ⁊ poſt in paradiſo: vt.ſ.xxvj.diſt.deinde.
c ¶ Legis. Sed aliquando fuit legis obſequium,quãdo frater in vete.teſta.debebat ſuſcitare ſemen fratris: vt.viij.q.j.olim.⁊ hoc ſpecialiter erat preceptum.generaliter enim preceptũ erat ꝓpagatio ſobolis: vnde maledictus erat qui non reliquerat ſemen ſuper terrã.xxxij.q.iiij.§.his ita.⁊.q.ij.pudor.
d ¶ Infirmitatiſ.i.ꝯtra infirmitatẽ incõtinẽtie ꝯceſſum: ita tamẽ ⁊ olim erat,ſed nõ erat legis obſequiũ.
e ¶ In quibuſdã. Unde in ſenibꝰ eſt humanitatis ſolatium.i.ꝯtrahiť vt eis ſeruiať in ſuis neceſſitatibꝰ.xxxj.di. omnino.⁊ eſt arg.hic ex quo ſenes q̃ iam arrigere nõ poſſunt,ꝯtrahũt:ergo ⁊ ſpado ⁊ frigidꝰ poteſt matrimoniũ ꝯtrahere:ar.xxxiij.q.v.qđ deo.nã ⁊ poſthumũ inſtituit ſpado: vt.ff.de libe.⁊ poſthu.ſed eſt queſitũ.§.ſpadonẽ. ſed non eſt verũ,qꝛ non poteſt ꝯtrahi matrimonium niſi ibi ſint tria bona matrimonij vel re vel ſpe.ſ.e.q.ij.omne. de ſene non eſt ſimile.nemo enim eſt adeo ſenex quin aliquãdo calere poſſit natura vel artificio:qđ non eſt in frigido,vel in puero,vel ſpadone,⁊ ideo ſenex habilis eſt ad ꝯtrahẽdũ. Sufficit eñ ꝙ ꝓlẽ nõ euitet.xxxij.q.ij.ſolet.ſic eñ generare diciť:ex quo nõ euitat ꝓlẽ,⁊ aptꝰ eſt ad coeundũ. † Uel dic humani ſolatij ⁊c̃.i.ꝯtrahiť cauſa ꝓlis,q̃ patris ſolatiũ eſt.⁊ hoc vult litera ſequẽs: filiorũ ⁊c̃. Uel dic vt dixi.xxxij.q.vij.hi qui.
f ¶ Promiſcuũ.i.indifferenter ⁊ indiſtincte commiſcere,ſcꝫ canino more. Canes enim indifferenter ⁊ indiſtincte commiſcentur.
g ¶ Affectus.ſcꝫ prolis procreande ad cultũ dei.xxxij.q.j.non in ſola.
h ¶ Et ipſum.ſ.affectum.
i ¶ Celeſtia.nã celeſte eſt in carne viuere,⁊ opera carnis nõ facere,qꝛ virginitas replet paradiſum.xxxij.q.j. nuptie.⁊ ibi:neqꝫ nubẽt,neqꝫ nubenť.ſuper qua authoritate dicũt theologi ꝙ vita angelica viuẽt.
k ¶ Cogitãs.i.prefert continẽtiã bono ꝯiugali.

qm̄(ſicut ait dn̄s)non oēs capiūt verbū hoc: qui pōt capere, capiat. q̄ ſe non cōtinet, nubat. que non cepit, deliberet[a]. que egreſſa eſt pſeueret. nulla aduerſario detur occaſio[b]: nulla Chriſto ſubtrahatur[c] oblatio. ¶ In cōiugali quippe vinculo ſi pudicitia nō ſeruatur, dānatio nō timetur: ſed in virginali ⁊ in viduali continētia excellentia muneris amplioris expetitur: q̄ expetita et electa, et voto debito oblato: iā non ſolum capeſſere nuptias, ſed etiam[d] ſi non nubāt, nubere velle dānabile eſt. nam vt hoc demonſtraret apoſtolus, ait: Non cū in delicijs degerint, nubunt in Chriſto, ſed nubere volūt: habentes (inqt) damnationē, qm̄ primā fidē irritā fecerunt etſi nō nubēdo, tn̄ volēdo: non qꝛ ipſe nuptie vel etiā taliū damnāde iudicentur: ſed dānatur ꝓpoſiti[e] fraus[f]: damnatur voti fracti fides: damnatur non ſolū ſuſceptio[g] a bono inferiori[h]: ſed ruina ex bono ſuperiori[i]. poſtremo dānantur tales nō qꝛ ꝯiugalē fidē poſteri⁹ inierunt, ſed qꝛ continentie fidem primā irritam fecerūt. qđ vt breuiter inſinuaret apoſtol⁹, noluit dicere eas habere dānationē que poſt amplioris propoſitū ſanctitatis nubunt: non quia non damnantur, ſed ne in eis ipſe nuptie dānari putarētur. ſed cū dixiſſet, nubere volunt: continuo addidit, damnationem habentes: et dixit quare, quoniam priorē fidē irritam fecerūt: vt volūtas que a ꝓpoſito cecidit, appareat eſſe damnanda, ſiue ſubſequantur nuptie, ſiue deſint. ¶ Proinde[k] q̄ dicūt taliū nuptias nō eſſe nuptias, ſed potius adulteria: non mihi videntur ſatis acute ac diligenter cōſiderare quid dicāt. fallit q̄ppe eos ſimilitudo veritatis: qꝛ em̄ xp̄i coniugiū dicūtur eligere, que xp̄iana ſanctitate nubūt: hinc argumentantur quidā dicētes: Si viro ſuo viuo q̄ alteri nubit, adultera eſt, ſicut dn̄s ipſe in euangelio definiuit: viuit autē chriſt⁹ cui mors vltra nō dn̄abitur: que ergo ꝯiugiū ei⁹ elegit, ſi homini nubat, adultera eſt. ¶ Qui hoc dicūt, acute mouentur quidem, ſed parū attēdūt hāc argumentationē quāta rerū ſequatur abſurditas. cū em̄[l] laudabiliter etiam viuēte viro, ex eius cōſenſu continentiā femina Chriſto voueat: iā ſm̄ iſtorū rationem nulla hoc facere debebat: ne ipſe xp̄s (qđ ſentire nefas eſt) adulteriū faciat, cui viuēte viro nubit. ¶ Deinde cū prime nuptie melioris[m] ſint meriti q̄ȝ ſecunde: abſit vt ſanctarum viduaꝝ ſit iſte ſenſus, vt chriſt⁹ eis videatur quaſi ſecūdus maritus: ipſum enim habebant etiam antea quādo viris ſuis fideliter ſubdite ſer-

a ¶ Delib̄eret. An ſit vouendum.
b ¶ Detur occaſio. in non vouentibus.
c ¶ Subtrahatur. in vouentibus. immo filij accedite ad ſeruitutem dei: et parate vos ad tentationem. de pe-ni. diſtin. ij. ſi enim. extra de renun. niſi. in princ.
d ¶ Sed etiā. hic em̄ emergunt due opiniones. Hu. dicit ꝙ contrahere: actus ſcilȝ contrahendi, nō eſt mal⁹: et hoc ea ratiōe qꝛ ex eo ſequitur bonū. ſ. matrimoniū. Non em̄ vult dicere ꝙ ex malo ſeq̄tur bonum. pro eo facit. ꝟ. e. et ſi nō nubendo. ⁊ illud: non ſolū ſuſceptio ⁊c̄. et illud: nō qꝛ cōiugalē. ſed voluntas frangēdi votū tm̄ (vt dicit) eſt peccatū: vt patet. ꝟ. e. nō qꝛ ipſe nuptie ⁊c̄. ſed hec litera ei cōtradicit: nō ſolum capeſſere. ſed ipſe exponit: nō ſolum voluntas frangendi votū in actū producta eſt damnabilis: ſed etiam nubere velle. i. voluntas frangendi votum contenta ſuis finibus eſt damnabilis. ſȝ ex dicto ei⁹ ſequitur ꝙ aliquis faciat ſimul bene ⁊ male: quia contrahendo benefacit: ſed recedēdo a voto malefacit. et intelligit hoc ca. non de voto ſolēni preſenti vel nudo: (q̄a ſecundū euȝ vtrūq̄ȝ dirimit m̄rimonium) ſed de ꝓpoſito quod quis habet votum emittēdi: vt diximus. ꝟ. in princ. q. Nos dicimus ꝙ ipſum velle cōtrahere ⁊ contrahere eſt peccatum iſtis: et tamen inde ſequitur matrimoniū: quod eſt bonum: ⁊ intelligitur cap. de voto preſenti ſimplici. Nec eſt mirum ſi ſequatur ex bonis malū: arg. de cōſe. diſ. ij. ſicut Iudas. et. lxxxj. diſtinc. ſi qui ſunt preſbyteri. ſicut ex malis bonum. xj. q. iij. q̄d ergo. ſicut in paſſione Chriſti opus operans fuit malum. i. crucifixio iudeorū. opus autem operatū. i. paſſio fuit bona. actio enim fuit mala: paſſio bona. et ſic malū poteſt habere bonum effectum. contra nos eſt illud: etſi non nubendo, ſed dic etſi, id eſt quanuis ipſum nubere non ſit peccatum ⁊c̄.
e ¶ Propoſiti. id eſt voti.
f ¶ Fraus. id eſt deceptio.
g ¶ Suſceptio. i. ſuſceptū matrimoniū: ſed tamē primam fidē irritam fecerunt. Item no. ꝙ apl's hic locutus eſt de his q̄ vouerunt per verba de preſenti. et Augu. hic de talibus locutus eſt. Et hoc probat illa litera: ſi viro ſuo viuo. et vbi dicit, cui viuente marito nubit. Nā ſi nubit, ergo chriſto vouet. ⁊ ideo intelligimus hoc ca. de voto p̄ſenti. h. contra: et ſm̄ eum ſuperficialiter inducitur authoritas illa apl'i ꝙ poterant contrahere. et dicit B. ꝙ votum in ſui natura conſideratū non impedit circūſcripta omni ſolennitate: ſed eccleſia potius vel poſt inuenit hmōi ſolēnitates: et cōſtituit vt impedirēt. nunq̄d ergo monachi anteqūȝ eccleſia inſtitueret, poterant cōtrahere? Dic ꝙ tunc monachi non erant, cū monach⁹ eſſe nō poſſit quin aliqua ſolennitas obſeruetur: ſed poſito ꝙ fuerint, poterāt ꝯtrahere. Io.
h ¶ Bono iferiori. i. coniugio.
i ¶ Bono ſuꝑiori ſcȝ cōtinentia. duo ſunt bona: vnū ſuperius, vt cōtinentia: et bonū inferi⁹ vt matrimonium.
k ¶ Proinde. Hic ponit Augu. quid eos inducebat ad dicēdū ꝙ nubētes poſt votū ſimplex erant ſeparandi: ⁊ durat vſq̄ȝ ad id, qui hoc dicūt. vbi ponit ſuam primā improbationem: ſecundam autē ibi: Deinde. Tertiam ibi: Fit autem ⁊c̄.
l ¶ Cū em̄. Salua ſua pace. Augu. non bene opponit iſtis. hoc nō eſt ſimile de carnali matrimonio ⁊ ſpirituali. Non enim de ſpirituali matrimonio ad carnale eſt regreſſus: ſed bene de carnali ad ſpirituale ꝓgreditur: et ita dormitauit hic Aug. Vel dicebant forte illi omnimodam eſſe ſimilitudinem inter hoc ⁊ illud.
m ¶ Melioris ſint. i. ſignū melioris meriti: quia ſecūde

Mat. xix. b.
i. tim. v. b.
Non ergo ꝙ nupſit peccauit: ſed dic ꝙ ſic nupſerit, ſȝ contra votū ⁊ eſt ſi. de cō ſe. di. ij. ſicut iu das ⁊c̄.
Vouentes ſpōte docte ꝯ- here vo lendo peccāt.
Opus duplex fuit in xp̄i paſſione.
Hec fuit expoſitio H. ⁊ L. ſȝ Io. & ſan. exponit, ſuſceptio. i. ipm ſuſcipe, nā m̄rimoniū manet ⁊ nō dānatur. Archi.
Marci. x. b. Rom. vj. b.
Auguſtin⁹ q̄n q̄ȝ dormitauit.

nuptie indicium ſunt incontinentie: vt.xxxj.q.j.de his.et cap.hac ratione.
g ¶ Uirgo. Quia ſine macula et ruga peccati: vt.xxxij.q.iiij.recurrat.xxj.diſt.quis.
b ¶ Uxores. Hic habes q̄ votum ſimplex nō dirimit ex ſui natura, eadem ratione nec ſolēne cum idē ſint: quia ſolēnitates nō ſūt de ſubſtantia: ⁊ verum eſt: ſed conſtitutio eccleſie dirimit matrimoniū: religio tamen dirimit matrimoniū: vt ex̄ de cōuer.coniug.ex publico. Sʒ nūquid ſimpliciter vouens q̄ ɔtraxit, teneẗ ɔtinere mortua vxore? Uideẗ q̄ nō: q̄ obligatio extincta nō reuiuiſcit: vt de ɔſe.diſti.iiij.queris.ff.de ſolu.qui res.§.areā. Sed ɔtrium eſt verū: q̄ nō tolliẗ per matrimonium niſi voti executio.ex̄ de conuer.cōiug.quidam. nā vouit ille quātum in ſe fuit: ideo poſtea cōpelliur continere: q̄ nō fieret ſi oīno eſſet abſolutus a voto. ſi tñ cōtraxerit tenet mr̄imonium: vt no.in illa decre. quidam.
c ¶ Adulteria.i.adulteros eſſe, nō cōiuges. et eſt emphaſis:† ſicut illud: Dauus eſt ipſum ſcelus.
d ¶ Sed plane. Ab hinc tractat de voto ſolenni ſcd̄m quoſdā: ſʒ verius per totū ca.de voto priuato agitur.
e ¶ Grauius. ſ.xvij.q.iiij.ſunt q̄.
D E viduis. ¶ Caſ⁹. Hoc capiẗ.ſm̄ h.poſſet melius legi de voto ſolenni q̄ȝ de ſimplici. Sed vt faciat ad propoſitū G.legas de ſimplici. Diuidiẗ ergo hoc.c.in tres partes. In p̄ma pte dr̄ q̄ vidue velo ɔſecratiōis velari nō debēt. In ſcd̄a parte dr̄ q̄ ſi vidue poſt votū ſimplex nubant, peccant: ⁊ pniam agere debent: tñ mr̄imoniū ſeparari nō dʒ: ne talibus fornicationis laqueū iniiciamus: ſed hortari eas ad penitētiā debem⁹. In tertia parte dr̄ q̄ ita debemus eas hortari ad pniam, ne nimis eaꝝ conſcientiam terreamus. Scd̄a ibi: Que ſi propria. Tertia ibi: Cauendum.

Uouēs ſimpl'r q̄ ɔtrit, an mortua vxore contineẗ teneatur.

† Im proprietatē locutiōis. not.ſic xxiiij.q.j.pudēda.i pñcip.vbi de hoc,

uiebāt: nō carnaliter, ſed ſpiritualiter virum: cui eccl'ia ipſa cuius mēbra ſunt, cōiunx eſt: q̄ fidei, ſpei, et charitatis integritate nō ſolū in ꝟginibus ſacris, ſed etiā in cōiugatis fidelibus ⁊ viduis tota virgo[a] eſt. vniuerſe q̄ppe eccl'ie, cui⁹ oīa membra illa ſunt, apl'us dicit: Optaui vos vni viro virginē caſtā exhibere xp̄o. nouit aūt ille virginē cōiugē ſine corruptione fetare, quē in ipſa etiā carne potuit mater ſine corruptione ꝓcreare. ¶ Fit autem per hanc minus cōſideratam opinionem qua putant lapſarum a ſancto propoſito feminarū ſi nupſerint nō eſſe cōiugia, non paruū malū, vt a maritis ſeparētur vxores[b] quaſi adultere ſint, nō vxores: et cū volunt illas ſeparatas reddere continentie, faciūt maritos earū adulteros veros cū ſuis vxoribus viuis alteras ducūt: quapropter non poſſum quidem dicere a propoſito meliori lapſas ſi nupſerint feminas adulteria[c] eſſe, nō cōiugia: ſed plane[d] non dubitauerim dicere lapſus et ruinas a caſtitate ſanctiore que voueẗ deo, adulterijs eſſe peiores. ſi em̄ (quod nullo modo dubitandū eſt) ad offenſionem Chriſti pertinet cum membrum eius fidem nō ſeruat marito: quanto grauius[e] offendiẗ ipſe deus cum illi ipſi non ſeruatur fides in eo q̄d exigit oblatū, quod non exegerat offerēdum. cum em̄ quiſq̄ȝ nō reddit q̄d non imperio cōpulſus, ſed conſilio commonitus vouit: tanto magis fraudati voti auget iniquitatem, quanto minus habuit vouendi neceſſitatem.

I tem Gelaſius.†

¶ De viduis que primam fidem irritam fecerunt.

D E viduis[f] ſub nulla[g] bñdictione velādis ſuperius late ſufficiēter q̄ȝ ꝓdiximus. ¶ Que ſi ꝓpria volūtate ꝓfeſſam priſtini coniugij caſtitatē[h] mutabili mente calcauerint, periculi[i] eaꝝ intererit quali deū debeant ſatiſfactione placare: q̄ iuxta Apl'm primam fidē irritā fecerunt. ſicut em̄ ſi ſe forſitan continere non poterāt ſm̄ apl'm nubere nullaten⁹ vetabantur[k]: ſic habita ſecum deliberatione ꝓmiſſam deo pudicitie fidem debēt cuſtodire. nos aūt nullū talibus laqueū[l] debemus iniicere: ſed ſolum adhortationes premij ſempiterni, penaſq̄ȝ ꝓponere diuini iudicij: vt ⁊ nr̄a[m] ſit abſoluta cōſciētia: ⁊ illarū pro ſe rationem deo reddat intētio. ¶ Cauendū eſt quippe quod de earum moribus actibuſq̄ȝ beatus Paulus teſtatur dicens. Quod plenius exponere preterimus[n] ne ſexus inſtabilis non tam deterreri q̄ȝ admoneri videatur.

f ¶ De viduis. Uidetur hoc ca.intelligendum de voto ſolenni: arg.ſ.e.ſi quis ſacro. vbi fit mentio de conſtitutionibus Gelaſij ſiue Pelagij. et hoc eſt Gelaij. ſm̄ hoc non facit ad propoſitū G. intelligas ergo de voto ſimplici. et ibi facit mentionem de alijs cōſtitutionib⁹ Gelaſij, non de iſta.
g ¶ Sub nulla. Q̄ vidua nō cōſecratur, non bñdicitur in ſua velatione, ſed tm̄ ꝟgines: vt.xx.q.j.deuotis. ſed accipiunt velū de altari: vt.ſ.eo.vidue.
h ¶ Caſtitatē.vidualem: ſcilʒ poſt priſtinū cōiugium aſſūptaꝫ. fides em̄ ſeruanda eſt priori coniugio.xxxiij.diſt.fraternitatis. et.C.de ſecun.nuptijs.l.iij.
i ¶ Periculi. Id eſt ꝓpter periculū earum vitandum poterit deliberare quali ⁊c̄.
k ¶ Uetabantur. Arg. q̄ peccatum timore maioris lapſus fieri nō vetatur.xxxij.q.ij.ſo.let.xiij.diſt.nerui.
l ¶ Laqueū.eos ſeparādo: vel eos ꝓciſe ꝓhibendo ne† ɔhant. vouens em̄ ſimpl'r ꝓhibis tm̄ cō monitorijs† diſſuadēd⁹ eſt a mr̄imonio, non ꝑ excōicatione: vt ex̄ q̄ cleri.vel vo.veniēs.⁊ de q̄ b.ſpon.requiſiuit.arg.xxij.q.j.ꝑdicandū. ſed illud de pctō iā cōmiſſo. Itē ar.ex hoc.c.q̄ nō ꝑ q̄libʒ mortali excōicād⁹ eſt aliq̄s anteq̄ȝ cōmittatur: q̄ ꝑ fractiōe hui⁹ voti anteq̄ȝ frāgaẗ nō eſt excōicandus, q̄ nōdum obligatus eſt, nec poſt propter bonum matrimonij: tamen quandoq̄ȝ indicitur penitentia volenti peccare: vt extra de ſpon.de illis. Io.
l ¶ Laqueū. Si ſimpl'r vouerūt, ꝑmittēdi ſunt ɔhere, vt maius malum vitetur. ex̄ qui cleri.vel vo.veniens.
m ¶ Ut ⁊ noſtra. Arg. q̄ ex quo p̄latus functus eſt officio admonēdo, increpando, ⁊ corripiēdo: non deberet ei imputari ſi ille nō emendeẗ: arg.xlvij.diſt.q̄d ad nos.
n ¶ Preterimus. Et ideo aliqua pretermittunẗ exponi

Uidua non bñdicit.

† Aliis Pelagius.

j.ad Ti.v.b. j.Cor.vij.b.

† et ſub illigat nis vt pctō ſed ſolutione nitimus ſm̄ h. Et canōn ſ. quilibet mortali pctō ſe renda.

ne terror incutiatur: ſicut dicit Beda de peni. diſtinct. iiij. revertar.

a Si quis votū. Sed nunqd ſimpliciter vouēs pōt cōtrahere cū alia ꝗ ſimpliciter vouit? Non videtur ꝙ teneat matrimoniū, cū neuter poſſit debitū exigere, pone eos vouiſſe ꝙ nunꝗ̄ exigerēt, dico ꝙ bene tenet matrimoniū, qꝛ vterqꝫ pōt reddere. Sꝫ quo, cū reliquus non exigat? Rn̄. vterqꝫ em̄ ſi ſciat alterū indigere, nec poſſe exigere, reliq̄ dꝫ cōmiſceri. ꝛ vterqꝫ reddere dicet. Sꝫ qd ſi q̄s vouit ꝙ nunꝗ̄ reddere‍t debitū ſi vxorē ꝯtingeret eū ducere? ſi poſt ducat, nō tenet votū tale ſeruare: qꝛ preceptū eſt ap̄li de debito reddendo vxori: vt xxxiij. q. iiij. §. apoſtol⁹. Sed qd ſi aliq̄s iurauit ꝙ nūꝗ̄ cognoſceret aliquā mulierē? ſi poſtea duxerit vxorē, bene tenet matrimoniū. nunquid ergo peccat cognoſcendo, cum iurauerit nō cognoſcere? Dicunt q̄dā ꝙ prima vice peccat, ſꝫ poſtea nō: ꝛ iidē dicunt ꝙ poſt votum ſimplex prima vice cognoſcēs vxorē peccat: qꝛ ſi ſemp peccaret cognoſcēdo, tale matrimoniū illicitū eſſet. ſꝫ hoc nihil eſt: ſed dico ꝙ non peccat cognoſcēdo, lꝫ ꝯtra iuramētum faciat: ſed tunc peccat qn̄ fidē frāgit deo. Uel dic ꝙ talis ꝑmittat ſe cognoſci, et non cognoſcat: ꝛ ſic ſaluabit iuramētū, cum poti⁹ videatur pati ꝙ agere. Iterū quero cū iuramentum ſit de iure naturali, ſicut ꝛ votū: quia ſicut dn̄s precepit: Uouete et reddite: ita precepit, reddas dn̄o iuramenta tua. quare votum diſſoluit matrimoniū, ꝛ non iuramentū? Ad hoc dico ꝙ iuramentū non eſt preſtādum niſi ſubſit neceſſitas: vt. xxij. queſt. j. ita. vnde qui tale iuramentum facit, temerarie iurat. vnde fortius eſt vinculum voti ꝗ̄ iuramentum. ſm̄ nos tamen non eſt queſtio, quia votum de ſui natura non obligat, ſed cōſtitutio circa votum emiſſa.

¶ Quod autē. ¶ Caſus. Iſte §. diuiditur in duas partes. In prima parte dicit Gra. vt ſciamus quorum vouētium matrimonia diſſoluantur, recurrēdum eſt ad §. ſ. xxvij. diſtin. §. vlti. In ſcd̄a parte determinat. c. illud, ꝗ Chriſto. vbi dicitur ꝙ non admittitur ad penitētiā deo deuota que alij nupſerit: niſi vir cui ſe iūxerat, defunct⁹ ſit. qd̄ ſic intelligit Gratian⁹, dicēs ꝙ tunc vir dr̄ ei defunct⁹, cum ab eius concupiſcentia mentem ſuā ꝛ corpus ex toto alienauerit: ꝛ q̄cūqꝫ hora hoc fecerit, ad penitentiam admittetur. Nec hoc eſt cōtrarium dn̄o dicenti per prophetam Ezechielē: In quacunqꝫ hora ꝛc̄. In vtroqꝫ caſu capituli Innocentij: vel in vtroqꝫ caſu contra ius Innocētij illius cap. ſ. ea. deuotam.

Item Theodorus.

¶ De eodem.

Si quis votū[a] virginitatis habens ꝛc̄. Quod autē vouētes premiſſis authoritatibus iubentur ab inuicem diſcedere, quorum vero coniugia authoritatibus Auguſt. et Theodori ſoluēda non ſunt: in capitulo de oratione clericoꝝ euidenter oſtenditur[b]. Illud[c] autē Innocētij q̄ ꝟgines ſacre publice nubentes illo viuēte cui ſe coniunxerant, ꝓhibentur admitti ad penitentiā: non ita intelligendū eſt vt aliquo tēpore excludātur a penitētia que digne penitētiā agere voluerint: ſed ꝓhibentur admitti ad penitētiam que ab inceſti copula diſcedere noluerint. poſt ꝓpoſitū nanqꝫ ſacre religionis non poteſt[d] deo per penitentiā recōciliari ꝗ ad habitum ſue ꝓfeſſionis redire neglexerit. tūc em̄ ille cui ſe iunxerat, ei defunct⁹ erit, cū ab illius illicitis amplexib⁹ hec penitus receſſerit: vt iſte ſit ſenſus capituli: Que Chriſto ſpūaliter nubunt, ſi poſtea publice nupſerint, non eas admittendas eſſe ad penitentiā cēſem⁹: niſi hi qb⁹ ſe iunxerant, de mundo receſſerint: eis ſubaudiendum eſt nubētib⁹. tunc enim viri de mūdo recedūt, tūc defunguntur, cū ab earū ꝯcupiſcētia ipſe penit⁹ ſe alienauerint: ſicut mūdus ei dicitur mortuus quē ſuis illecebris non adſtringit, ꝛ ille perhibetur mortuus eſſe mūdo, qui nihil in mundo cōcupiſcit. hoc autē ſic intelligendū eſſe, ex ſubſequenti exemplo idem Innocentius oſtendit, dicēs: Quecunqꝫ viro viuente alteri nupſerit, adultera habeatur: nec ei agende penitētie locus concedatur, niſi vnus ex his fuerit defunct⁹. hoc de derelicta[e] intelligendum eſt: que ſi viuente viro ſuo alteri nubit, adultera eſt: nec ad penitentiā admittitur niſi vel primus reuertatur in puluerē de quo ſumpt⁹ eſt, vel ſecūd⁹ ab ei⁹ copula ceſſando ei moriatur, vt dictum eſt ſupra. Quia ergo Chriſt⁹ cui ſpiritualiter nubūt, iam nō moritur, mors illi vltra nō dominabitur: reſtat vt ille cui ſcd̄o nubūt, eis moriatur. in vtroqꝫ[f] autē niſi ſic intelligeretur, eſſet[g] contrari⁹ dn̄o dicēti per ꝓphetā: In quacūqꝫ hora peccator cōuerſus fuerit ꝛc̄. et cunctis interpretibus diuine legis inueniretur eſſe aduerſus. Probatur illud idem authoritate illi⁹ capituli quo deuota[h] que maritum acceperit, prohibetur ad penitētiam admitti niſi vel vterqꝫ continētiam profeſſus fuerit: vel ille cui ſe iunxerat, de hoc mundo deceſſerit.

Gen. iij. d. Rom. vj. b. Ezec. xxxiij.

¶ Queſtio. ij.

Sequitur ſcd̄a q̄ſtio, qua queritur an puelle alteri deſponſate poſſint renūciare priori conditioni

b ¶ Oſtēditur. ſ. xxvij. diſt. §. vlt.

c ¶ Illud. ſ. e. q. ca. que Chriſto.

d ¶ Poteſt. digne tunc q̄s reconciliatur deo cum penitet de omni pctō. de peni. diſt. v. fratres. minus digne cū penitet de quibuſdā. de pe. di. iij. placuit.

e ¶ Derelicta. Gra. ſoluit hic ſecūdam partē illius capi. ꝗ Chriſto. ꝛ male. nō enim innuitur a cōtrario ſenſu ꝙ illū poſſet habere virū cui adultero fidem dedit viuente viro. † extra de eo ꝗ duxit in matri. cum haberet. ſolue ergo ſecundam partem prout Gra. ſoluit primam partem.

† Hoc dicit ꝛ hodie itelligere vt legitur. et no. extra de eo ꝗ du. in matri. c. vl.

f ¶ In vtroqꝫ. caſu. ſ. Innocentij.

g ¶ Eſſet contrarius. Innocentius.

h ¶ Deuota. ſ. e. q. ca. deuotam.

Sequitur. ¶ Hec qō diuiditur in quinqꝫ partes. In pma intēdit ꝓbare ꝙ ſponſa ſit vxor, que tamen non eſt niſi ſpe futuroꝝ, ꝛ non re preſentiū. Scd̄a ibi: His omni-